

Landschapsbeheerplan voor het beschermd monument & landschap 'Paddestraat' (Zottegem)

Inhoud

Inhoud	1
1. Identificatie en situering	3
1.1. Onderwerp van het beheerplan	3
1.2. Situering	3
1.3. Openbaar statuut	3
1.3.1. Eigendomssituatie	3
1.3.2. Atlas der Buurtwegen	3
1.3.3. Kadaster.....	3
1.3.4. Beheerder	3
1.4. Beschermingsstatuten	4
1.4.1. Beschermd monumenten, landschappen en dorpsgezichten	4
1.4.2. Ankerplaats	4
1.4.3. Beschermd archeologische zone.....	5
1.4.4. Natuurdecreet	6
1.5. Planologisch kader	7
1.5.1. Gewestplan	7
1.5.2. Landschapsatlas.....	7
1.5.3. Natuurgebieden	7
2. Beschrijving	9
2.1. Algemeen.....	9
2.2. Archeologische en cultuurhistorische betekenis	9
2.3. Landschapshistorische beschrijving	11
2.4. Landschappelijke wegstructuur	13
2.5. Bouwtechnische beschrijving.....	15
2.6. Recreatieve benutting	18
2.6.1. Fietswegen	19
2.6.2. Wandelwegen	19
2.6.3. Toeristische routes	19
2.6.4. Paardenroutes	19
2.6.5. Bezienswaardigheden en restanten	20
2.7. Knelpunten.....	20
2.7.1. Verantwoordelijkheden	20
2.7.2. Wegstructuur.....	21
2.7.3. Landschappelijke inpassing.....	21
2.7.4. Beheer en onderhoud	22
2.7.5. Functionaliteit	23
3. Beheerdoelstellingen	24
3.1. Gebiedsvisie	24
3.1.1. Sturende en dragende elementen	24
3.2. Beheerdoelstellingen.....	25
3.2.1. Hoofddoelstellingen.....	26
3.2.2. Nevendoelstellingen.....	27
4. Beheer- en inrichtingsmaatregelen	28
4.1. Weginrichting en -onderhoud.....	28
4.1.1. Onderhoud van het wegdek.....	28
4.1.2. Inrichting en onderhoud van de verharde bermen	28
4.1.3. Inrichting kruispunten.....	29
4.1.4. Herinrichting omgevingen	31
4.2. Berminrichting en -onderhoud	33
4.2.1. Herstel van de dreven en andere wegbegeleidende bomenrijen en houtkanten	33
4.2.2. Aanvullende lijnvormige beplantingen.....	36
4.2.3. Beheer van de onverharde bermen in het landelijk gebied.....	37
5. Uitvoeringsprogramma	39
5.1. Beheerregeling.....	39
5.2. Voorbereiding, uitvoering en opvolging	39
5.2.1. Voorbereiding.....	39

5.2.2. Uitvoering.....	44
5.2.3. Opvolging.....	45
6. Ondersteuningsmogelijkheden.....	46
6.1. Subsidiëring.....	46
6.1.1. Premies voor beschermd monumenten.....	46
6.1.2. Premies voor beschermd landschap.....	47
6.1.3. Premies voor erfbeplanting en landschapsintegratie.....	49
6.1.4. Hulp bij de opmaak van een landschapsbedrijfsplan.....	50
6.1.5. Beheerovereenkomsten.....	50
6.1.6. Subsidie voor aanleg en onderhoud van KLE's.....	50
6.2. Logistieke en financiële ondersteuning.....	50
6.2.1. Landschapsteam Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen.....	50

1. Identificatie en situering

1.1. Onderwerp van het beheerplan

Het landschapsbeheerplan is van toepassing op het geheel van de **Paddestraat** zoals omljnd in het beschermingsbesluit van 2 april 1981 (kaart 2 en bijlage 1a). Het betreft de straatbedding en de aangrenzende bermen.

Omdat de onmiddellijke omgeving eveneens bepalend is voor het uitzicht en karakter van de weg, wordt ook deze in het landschapsbeheerplan meegenomen, evenwel zonder bindende bepalingen.

1.2. Situering

De Paddestraat ligt op het grondgebied van de stad Zottegem – deelgemeente Velzeke. De weg is ongeveer 2,3 km lang en verbindt het *Romeins Plein* – in het centrum van Velzeke – met de *Borstekouterstraat*, die doorloopt tot in de Zwalmse deelgemeente Roborst (kaart 1).

1.3. Openbaar statuut

1.3.1. Eigendomssituatie

De Paddestraat is een gemeentelijke open bare weg die over zijn gehele lengte onder de bevoegdheid van de stad Zottegem valt. Daartoe behoren ook de bermen over een breedte die varieert tussen 1,5 m en 6 m. Aangrenzend is slechts een beperkt aantal openbare terreinen aanwezig, voornamelijk aansluitend op het archeologisch museum van Velzeke (kaart 3).

1.3.2. Atlas der Buurtwegen

In de Atlas van de Buurtwegen (kaart 4) staat de Paddestraat vermeld als:

- chemin nr. 7 (westelijk deel tussen *Borstekouterstraat* en *Knutsegemstraat*);
- chemin nr. 5 (centraal deel tussen *Knutsegemstraat* en *Ruddershovestraat*);
- chemin nr. 4 (oostelijk deel tussen *Ruddershovestraat* en *Romeins plein*).

1.3.3. Kadaster

Niet gekadastreerd.

1.3.4. Beheerder

wegbeheerder:	Stad Zottegem
verantwoordelijke dienst:	Technische dienst
adres:	Trapstraat 43, 9620 Zottegem
telefoon:	09 364 64 87
fax:	09 364 64 99
e-mail :	technische.dienst@zottegem.be
diensthoofd:	mevr. Ann Vanderpoorten

1.4. Beschermingsstatuten

1.4.1. Beschermde monumenten, landschappen en dorpsgezichten

Omwille van de esthetische, historische, industrieel-archeologische en sociaal-culturele waarde van de weg werd de Paddestraat beschermd als:

- *landschap*: bij Koninklijk besluit van 2 april 1981 (bijlage 1a). Dit besluit heeft uitsluitend betrekking op de Paddestraat en omvat een aantal verbodsbepalingen die het dienen om het historisch karakter te bewaren en waarvan niet of enkel met schriftelijke toestemming kan worden afgeweken.
- *monument*: bij Ministerieel besluit van 30 maart 1995 (bijlage 1b). Dit besluit omvat meerdere Oost-Vlaamse kasseiwegen, die bescherming krijgen omwille van hun referentiewaarde naar een uiterst belangrijke en langdurige fase in de evolutie van infrastructuurwerken in casu de wegenbouw. Om industrieel-archeologische redenen zijn de technische kenmerken van langs- en dwarsprofielen, de fundering en de afboording van belang. Kasseiwegen zijn de laatste voorbeelden van een geplaveide wegverharding – een techniek die reeds ten tijde van de Romeinse militaire aanwezigheid werd toegepast bij de aanleg van heirbanen. Ze zijn ook karakteristiek voor het landschap.

De besluiten zijn niet altijd duidelijk over de reikwijdte van de opgelegde bepalingen. Voor het beschermd landschap betreft dit het openbaar domein ten tijde van de bescherming. Dat neemt niet weg dat in het beheerplan ook uitspraken worden gedaan over de nabije omgeving voor zover die een invloed heeft op het beschermd landschap. Het beleid errond is evenwel enkel stimulerend t.a.v. derden.

De Paddestraat sluit aan op de beschermde dorpsgezichten van:

- Grauwzustersklooster en Schaliënhof met onmiddellijke omgeving – KB 11/09/1979 (bijlage 1d)
- Hof De Moriaan met onmiddellijke omgeving – KB 16/06/1978 (bijlage 1e)

Aansluitend op de Paddestraat zijn ook enkele historische gebouwen als monument beschermd, nl.:

- Schaliënhof (Paddestraat 26, Velzeke) (ID 9852) – KB 11/09/1979
- Hof De Moriaan - oude vleugel (Paddestraat 154, Velzeke) (ID 9856) – KB 16/06/1978
- Klooster van de Grauwzusters – Penitenten (Penitentenlaan 5, Velzeke) (ID 9861) – KB 11/09/1979

1.4.2. Ankerplaats

De 'Zwalmvallei tussen Nederbrakel en Munkzwalm' werd bij Ministerieel besluit van 25 april 2013 voorlopig aangeduid als ankerplaats overeenkomstig het Landschapsdecreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg (kaart 6 en bijlage 1c). Dit gebeurde omwille van de natuurwetenschappelijke, historische, esthetische, sociaal-culturele en ruimtelijk-structurende waarde. Een ankerplaats is een gebied dat bestaat een complex van gevarieerde en landschapstyperende erfgoedelementen die een geheel of ensemble vormen en die omwille van de gaafheid of representativiteit als een landschappelijk waardevolle plaats wordt aanzien.

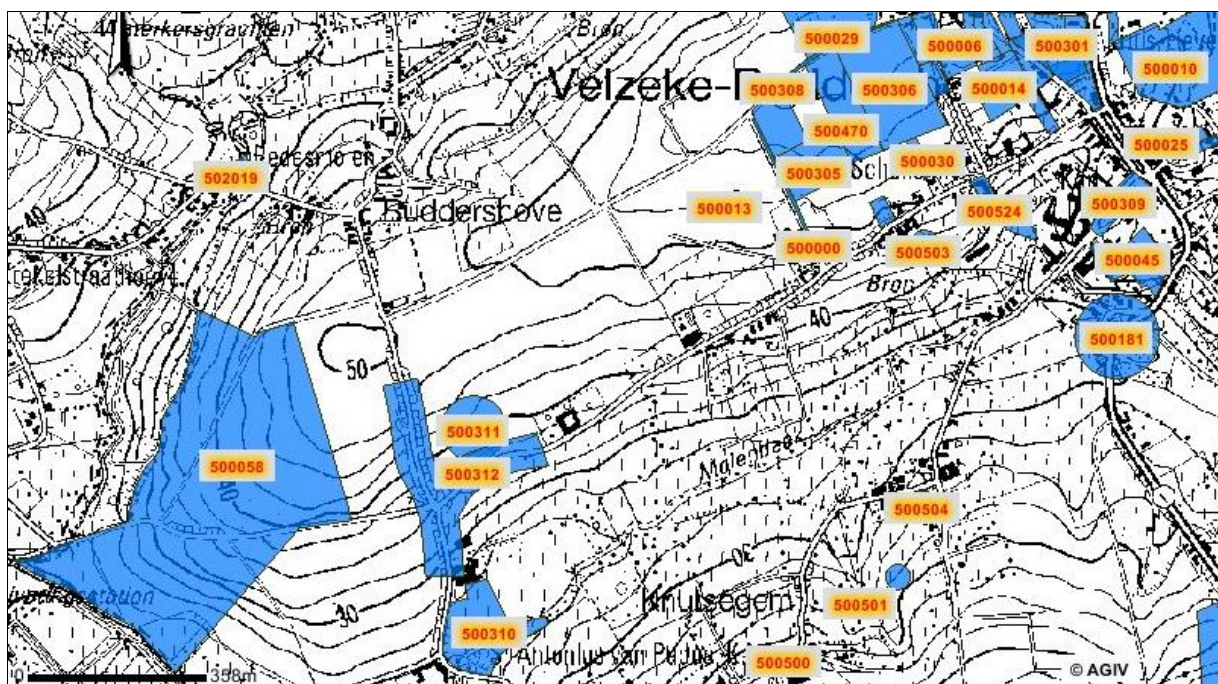
Naast de Paddestraat zelf (deel Romeinse heirbaan Bliquey-Velzeke, ID 200870), worden hierin eveneens een aantal bouwkundige (D'Huyvetter et al., 1978) en landschapshistorische erfgoedelementen elementen vermeld die aansluiten op de Paddestraat, met name:

- historische graslandcomplexen (meersen);
- cultuurlandschap gekenmerkt door een differentiatie van akkers, gras-, wei- of hooilanden, vaak met een dicht netwerk van kleine landschapselementen en bosfragmenten;
- historische dorpskern van Velzeke met concentratie van bouwkundig en archeologisch erfgoed;
- archeologische sites (diverse grondsporen, losse vondsten en vondstenconcentraties uit de prehistorie, de Romeinse tijd en de Middeleeuwen) (zie tabel 1.1).
- semi-gesloten hoeve (Paddestraat 15) (ID 9854)
- Schaliënhof (Paddestraat 26, Velzeke) (ID 9852)
- Herenhuis uit 1884 (Paddestraat 28, Velzeke) (ID 9853)
- gesloten hoeve (Paddestraat 115, Velzeke) (ID 9855)
- Moriaanhoeve (Paddestraat 154, Velzeke) (ID 9856)

1.4.3. Beschermd archeologische zone

Het gedeelte van de Paddestraat tussen het Romeins Plein en de Knutsegemstraat werd bij Ministerieel besluit van 8 maart 1993 beschermd als archeologische zone (kaart 2 en bijlage 1f). Beschermd archeologische zones zijn gebieden waarbinnen belangrijke archeologische erfgoedwaarden voorkomen of kunnen voorkomen. Overeenkomstig het Onroerend Erfgoeddecreet van 3 juli 2013 moet er bij grootschalige bouwprojecten die volledig of gedeeltelijk in een archeologische zone gelegen zijn en waarbij de ingreep in de bodem meer dan 100 m² omvat, een archeologische onderzoek gebeuren.

Figuur 1.1: Uittreksel uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) met de aanduiding van de talrijke archeologische vondsten die zowel rond Velzeke als rond het gehucht Ruddershove zijn gedaan.

Maar ook buiten de beschermde archeologische zone zijn tal van archeologische restanten gevonden die getuigen van de eerdere bebouwing rondom het domein/gehucht Ruddershove en dit gedurende meerdere tijdsperioden (tabel 1.1). Een aantal zijn nog steeds in de landschaps- en terreinstructuur te herkennen.

Tabel 1.1: Overzicht van de archeologische vondsten die werden gedaan langsheen de Paddestraat. (bron: Centrale Archeologische Inventaris (CAI)).

locatie	vondsten	vorm	periode
500000	5 urnengraven behorende tot een uitgestrekte begraafplaats	grondsporen	Late Bronstijd
	2 kuilen	grondsporen	Late IJzertijd (Westen)
	militaire vesting, met door de versterking enkel spitsgracht en palissade zichtbaar	grondsporen	Vroeg-Romeinse tijd
	12 brandgraven, waarvan 3 bustumgraven en 9 brandrestengraven	grondsporen	Romeinse tijd
500014	diverse restanten van de vroegere bewoningslaag en nijverheid (perceel 907a, tussen de Doolbosweg en de Molenlos)	bouwsporen	Vroeg -Romeinse tijd en Midden-Romeinse tijd
500030	stukken dakpannen, waarvan twee volledige	bouwmateriaal	onbepaald
500503	weg Blicquy-Velzeke	grondsporen	Romeinse tijd
500058	bouwmateriaal, vermoedelijk van Romeinse villa (dakpannen, glauconiethoudende kiezelzandsteen)	vondstenconcentratie	Vroeg-Romeinse tijd
	munten	vondstenconcentratie	Romeinse tijd
	aardewerk	vondstenconcentratie	Romeinse tijd
500310	feodale motte	lichaam nog zichtbaar in landschap	volle Middeleeuwen
	molen met spaarbekken	restant molengebouw; waterbekken zichtbaar op oude kaarten	volle Middeleeuwen
500311	voormalige kerk Ruddershove	bouwpuin	Middeleeuwen
500312	huisjes langs de Paddestraat en Ruddershovestraat	allemaal verdwenen, maar zichtbaar op oude kaarten	17 ^e -18 ^e eeuw (verdwenen)
500524	hoeve Schaliënhof	intact	onbepaald

1.4.4. Natuurdecreet

Het Natuurdecreet legt een aantal regels op ten aanzien van de wijziging van vegetatie en van kleine landschapselementen (KLE). Tot de KLE behoren eveneens bomenrijen.

Voor het vellen van hoogstammige bomen - alleenstaand, in groeps- of lijnverband - is een stedenbouwkundige vergunning nodig. Een hoogstammige boom is elke boom die op een hoogte van 1 meter boven het maaiveld een stamomtrek van minimum 1 meter heeft. Hoogstammige bomen die vallen in een groene (natuur, park, bos) of gele (agrarische) gewestplanbestemming zijn bovendien onderhevig aan de natuurvergunningsplicht, tenzij het *Agentschap voor Natuur en Bos* (ANB) adviseert bij de beoordeling van een stedenbouwkundige aanvraag voor dezelfde ingreep. Indien er advies is van het ANB geldt de stedenbouwkundige vergunning namelijk als natuurvergunning. Hetzelfde geldt voor heggen en houtkanten.

1.5. Planologisch kader

1.5.1. Gewestplan

De weg loopt op het gewestplan 'Aalst-Ninove-Geraardsbergen-Zottegem' door- of langsheen vier bestemmingen (kaart 5), nl.:

- woongebied met landelijk karakter (vanaf Romeins Plein tot huisnummer 50 – weersijden van de weg met uitzondering deel Grauwezustersklooster; deel Paddestraat van huisnummer 72 tot en met 88 zuidzijde en huisnummer 89 tot en met 115 noordzijde)
- gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut (Grauwezustersklooster)
- natuurgebied (zuidzijde tegenover huisnummers 89 tot en met 93; deel van manege tot Moriaan)
- landschappelijk waardevolle agrarische gebied (overige delen)

1.5.2. Landschapsatlas

Het plangebied behoort tot het traditionele landschap 'Zwalmstreek' (220120) (kaart 6). Traditionele landschappen zijn landschappen die de voor de streek kenmerkende en authentieke landschapskenmerken behouden hebben en die nog een ruimtelijk en landschappelijk samenhangend geheel vormen. Veel structuren en elementen van deze eeuwenoude traditionele landschappen zijn thans nog als relict herkenbaar.

Binnen de traditionele landschappen zijn ankerplaatsen aangeduid en omlijnd (§ 1.4.1). Een "ankerplaats" is een waardevol landschap met een geheel van erfgoedelementen (landschappelijk, bouwkundig, archeologisch). Een ankerplaats krijgt pas een juridisch statuut na "aanduiding". De lokale overheid is vanaf dan verplicht om er rekening mee te houden bij de opmaak van een Ruimtelijk Uitvoeringsplan (RUP). Van zodra een ankerplaats wordt opgenomen in een RUP wordt het een "erfgoedlandschap". Dit betekent dat de landschapswaarden en –kenmerken van de ankerplaats zijn omgezet in stedenbouwkundige voorschriften.

1.5.3. Natuurgebieden

Los van de planologische bestemming als natuurgebied op het gewestplan, sluit de Paddestraat ter hoogte van de Zwalmbrug aan op de uitbreidingsperimeter van het door *Natuurpunt* beheerde natuureservaat 'Bruggenhoek' (figuur 1.2). Momenteel bezit de vereniging slechts één perceel dat aansluit op de Neckermeersen. Het betreft een drassig grasland.

Figuur 1.2: Uitbreidingsperimeter natuureservaat Bruggenhoek.

2. Beschrijving

2.1. Algemeen

De naam “Paddestraat” zou kunnen verwijzen naar een (voormalige) oversteekplaats van padden (Van Durme, 1993). In 1672 wordt de straat vermeld als “inde padestraete” en in 1703-1704 als “de paddestrate”.

Als men de Paddestraat vanuit Velzeke rechttrekt dan verkrijgt men ongeveer het oorspronkelijk tracé van de Romeinse heirbaan – de “via romana”. Delen van de Paddestraat volgen nog steeds het voormalig tracé dat Boulogne-sur-Mer met Tongeren en van daaruit met Keulen verbond. Het betreft het gedeelte van het Romeins Plein tot aan het Kruis-Lieve-Heer te Ruddershove. Van daaruit splitste de oude weg en volgde enerzijds de lijn van de huidige Kruisstraat tot de weg ter hoogte van de “Kongo” de Zwalm kruiste, meer bepaald over de in 1701 vermelde “moysekens brugghe” (waarschijnlijk vernoemd naar een persoon met de naam Moyse) waar in de Romeinse tijd al een oversteek aanwezig was. Een tweede splitsing liep in de richting van de Knutsegemstraat naar de plaats van de voormalige watermolen van Ruddershove – de [Van Themschens Molen](#). Het verbond de verkeersweg Zottegem-Oudenaarde (ter hoogte van “de Kleie”) met de huidige Provinciebaan (ter hoogte van “Buzegem”). Ruddershove vormde toen nog een eigen gemeentelijke entiteit (zie verder). Het gedeelte van de Paddestraat tussen de Knutsegemstraat en de Moriaan (begin Borstekouterstraat) maakt geen deel uit van de oude heirweg maar wel van een interlokale verbindingsweg die de dorpen Roborst, Ruddershove en Velzeke met elkaar verbond. Doordat de “Zwalmbrug” op de grens met Roborst als een soort terminus werd aanzien, kreeg dit weggedeelte de naam Kazakstraat (in 1824 *cudzak* genoemd, naar het Franse woord *cul-de-sac* ofwel “doodlopend straatje”). De Zwalmbrug werd toen de “Hoge Vondel” genoemd in de betekenis van “hoge brug” omdat de Zwalm er een plaatselijk een diepe bedding had uitgesleten.

2.2. Archeologische en cultuurhistorische betekenis

(grotendeels naar Van Durme, 1993; Lamarcq, 1993; Van de Wall, 2007; Van der Linden, 1994; schrift. en mond. med. Peter Van der Plaetsen)

De Paddestraat is een voorbeeld van een geplaveide wegverharding: een techniek die reeds ten tijde van de Romeinse militaire aanwezigheid werd toegepast bij de aanleg van heirbanen. De weg Kortrijk-Velzeke-Tongeren, waarvan de Paddestraat deel uitmaakt, was ten tijde van de Romeinse overheersing van grote betekenis voor de ontwikkeling en bloei van de Gallo-Romeinse agglomeratie (“vicus”) van Velzeke. Een vicus is een administratief, economisch en religieus centrum.

De weg heeft de langgerekte vorm van de vicus bepaald. Velzeke bleef een nederzetting tot op heden al is de Gallo-Romeinse site niet geheel in overeenstemming met de huidige dorpskom. Ten westen van de nederzetting, ter hoogte van de huidige Paddestraat, bevond zich in de Romeinse tijd een uitgestrekte begraafplaats.

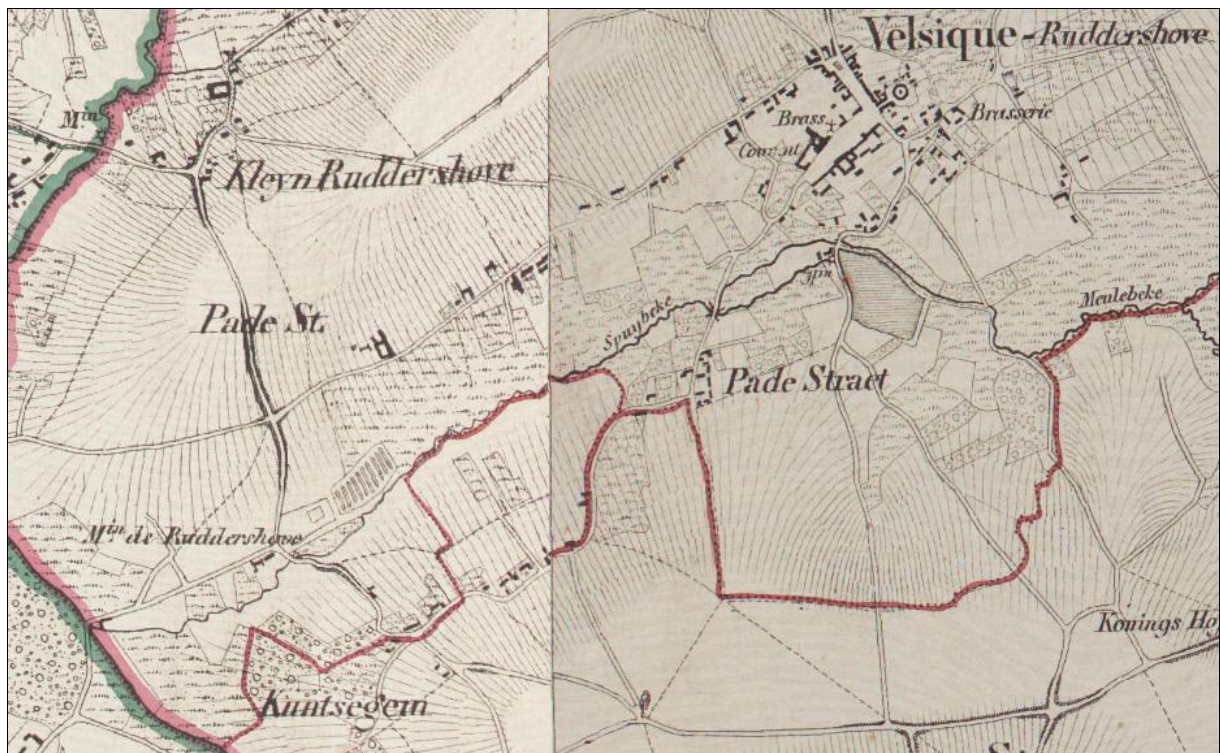
Gedurende de middeleeuwen functioneerde de Paddestraat verder als verkeersweg en maakte het deel uit van het primaire wegennet. De overheid bekommerde zich echter weinig om de staat van de weg en liet het onderhoud over aan diegene die het lokale gezag uitoefende. Pas op de overgang van de 11de naar de 12de eeuw. Onder impuls van zowel de

kloosters als de militairen werden opnieuw betere wegen aangelegd, mede vanuit handelsoogpunt. Van het wegonderhoud mag men zich voor de 18de eeuw echter niet al te veel voorstellen.

Figuur 2.1: De Paddestraat ten tijde van de kartering door graaf de Ferraris (omstreeks 1775).

Figuur 2.2: De Paddestraat ten tijde van de kartering door Vandermaelen (omstreeks 1845).

Pas in de 18de eeuw werd de basis gelegd voor het huidige wegennet. Het gros daarvan werd gebouwd onder impuls van provinciale en stedelijke overheden die hiermee de eigen handel en nijverheid wilden ondersteunen. Het is een misvatting dat het Oostenrijks gezag daartoe de grote initiatiefnemer zou zijn geweest. De structuur die ontbrak in de Oostenrijkse tijd kwam er pas onder het daarop volgende Franse bewind. De Romeinse weg Bavay-Keulen - waarvan de Paddestraat deel uitmaakt - vormt op het voorgaande de spreekwoordelijke uitzondering omdat die van oudsher een belangrijke functie vervulde en al die tijd intensief benut werd.

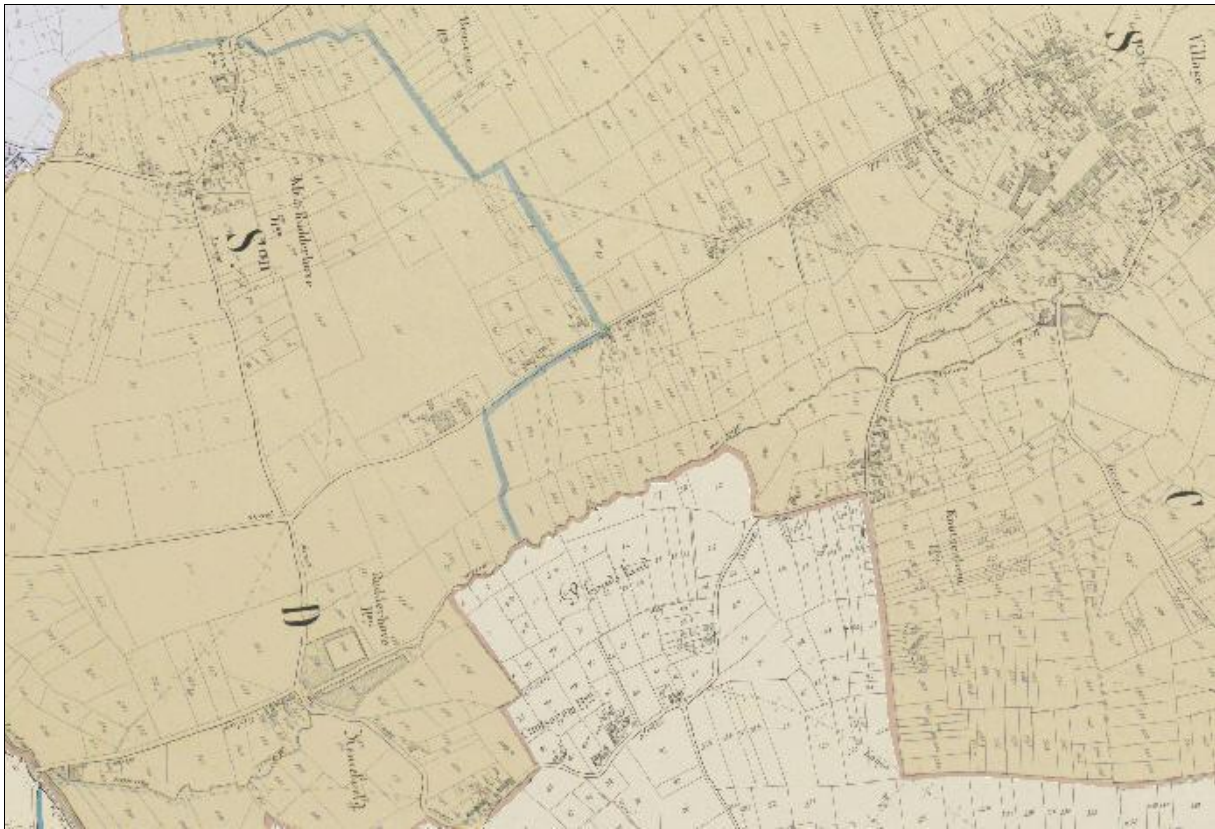
2.3. Landschapshistorische beschrijving

In de wijde omgeving van de agglomeratie Velzeke werd in de Romeinse tijd vanuit villa's langs de heerbanen aan landbouw (veeteelt en akkerbouw) gedaan. Deze activiteiten lieten evenwel geen landschappelijke sporen na. Na de aftocht van de Romeinen ging de landbouwactiviteit teloor en ondergingen grote delen van het landschap een algemene herbebossing (Van Nuffel, 2000). De landbouwactiviteit werd naderhand weer opgenomen en het cultuurlandschap werd tijdens de Middeleeuwen en de periode daarna gekarakteriseerd door openheid (Gysels, 1993). Op de velden werd gewerkt volgens het alom bekende drieslagstelsel waarbij het akkerland in drie grote slagen werd verdeeld die respectievelijk bestemd waren voor winterzaad, zomerzaad en braak. De graslanden in de valleien werden gebruikt voor hooien en beweiden. Het open veldkarakter van het reliëfrijk landschap is tot op heden bewaard gebleven; enkel de natte gronden langs de beek kregen meer geslotenheid door aanplant van houtige perceelscheidingen, moerasbosontwikkeling en (later) aanplanting van populieren.

Figuur 2.3: Kaart van de Nederlanden opgemaakt door Fricx met de aanduiding van de Zwalm en Velzeke en Ruddershove als religieus centrum en belangrijke doorgang (omstreeks 1712).

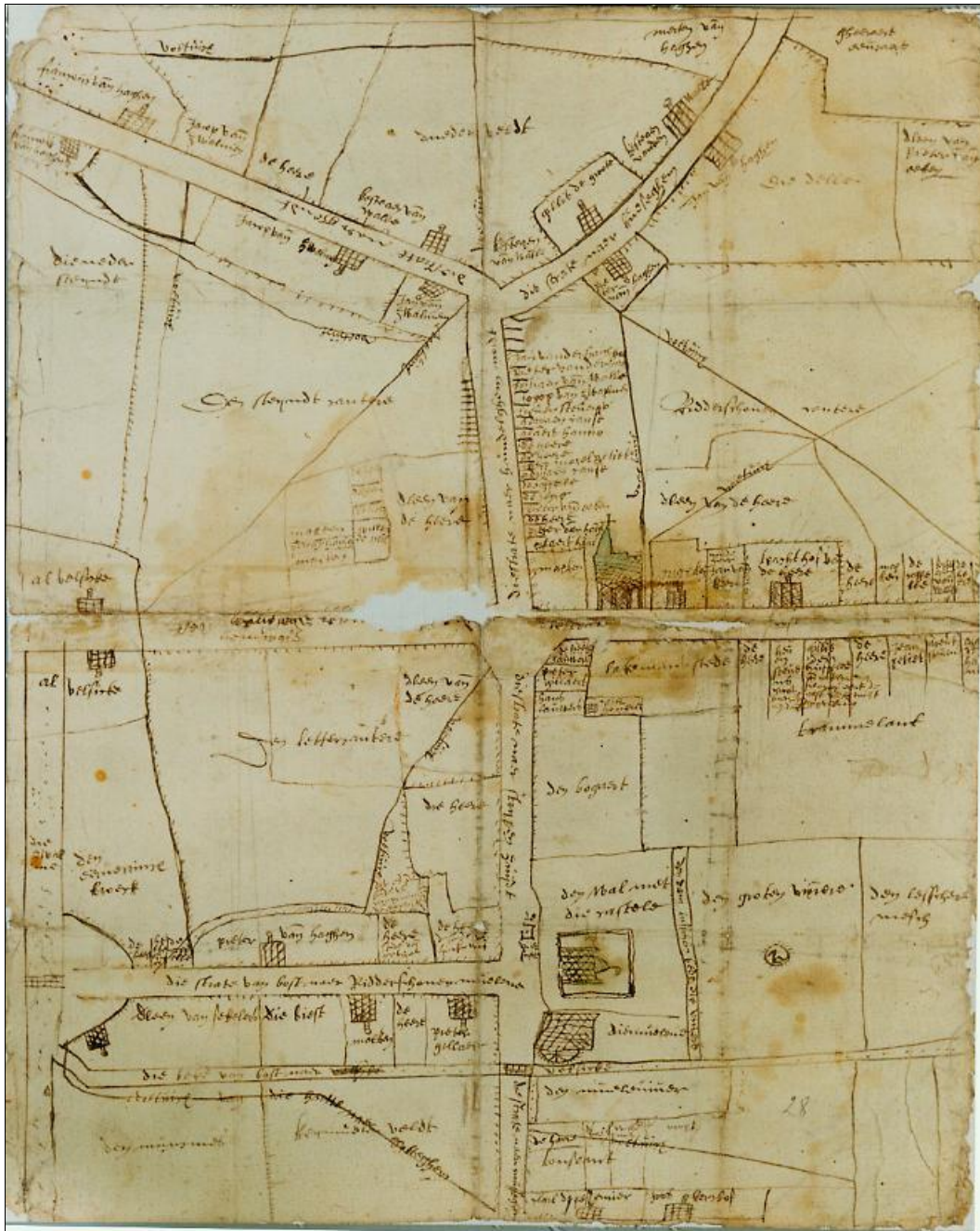
Figuur 2.4: De Paddestraat op de kadastrale kaart van Popp (tussen 1842-1879) (voor een uitvergroting van de kaart zie bijlage 3).

Het landelijk dorp Velzeke bestond aanvankelijk uit de twee gemeenten Velzeke en Ruddershove (figuur 2.3), die in 1825 verenigd werden tot Velzeke-Ruddershove en later fuseerden met Zottegem. Dit betekent dat Ruddershove tijdens het Ancien Régime een aparte heerlijkheid was. Voor de 12de eeuw was het niet groter dan 140 hectaren maar tijdens het Ancien Régime was het een dichtbevolkt dorpje met meerdere grote hoeven en twee watermolens. Ruddershove lag toen op het kruispunt van de twee heirwegen (§ 2.2) en het kruispunt Kruis-Lieve-Heer was rondom bebouwd (figuur 2.5). In de vallei werd een perceel achter de Van Themschens molen als vijver gebruikt (figuur 2.4) en later ook voor de kweek van waterkers gebruikt (kaart 4).

De Paddestraat is een terrasweg die het hoger gelegen akkercomplex van de Ruddershovekouter scheidt van het lager gelegen weide- en hooilandcomplex rondom de Molenbeek – een zijbeek van de Zwalm. De Molenbeek ontvangt het water dat afkomstig is van de Bettelhovebeek en dat vanuit Grotenberge wordt gevoed met bronwater. Ze mondt ter hoogte van de Moriaan uit in de Zwalm. Door de verhoogde ligging van de weg tegen de noordelijke valleiflank is er buiten de bebouwde kom een weids uitzicht op het valleilandschap met een afwisseling van (kleine) loofbossen, natte ruigten, akkers en vochtige graslanden. De vallei was eeuwenlang doorspekt met tal van kleinschalige landschapselementen, waaronder veel houtkanten, heggen en bomenrijen maar ook kleine en grote waterpartijen en tal van boomgaarden. Daarvan is momenteel slechts een fractie overgebleven.

Figuur 2.5 Figuratief kaartje van de heerlijkheid Ruddershove - eind 17de eeuw (archief van de familie Vandermeersch uit Oudenaarde, afgebeeld in Van Durme, 1993).

2.4. Landschappelijke wegstructuur

De Paddestraat wordt omzoomd door bermen van wisselende breedte, die in de bebouwde kom verhard zijn met diverse materialen gaande van braak tot kasseien die mooi aansluiten op de wegverharding (kaart 8 en tabel 2.1). In het landbouwgebied verbreden de bermen en krijgen ze een grazig of verstoord bodemkarakter. Waar de weg verzonken ligt boorden hoge bermen de weg af en vormen op sommige plaatsen een holle weg. Dit geldt in het bijzonder voor het gedeelte tussen de lintbebouwing van Velzeke tot aan de lintbebouwing voorbij de Wijngaardshaag en voor het traject tussen de gesloten hoeve (Paddestraat 115) tot net

voorbij het kruispunt Kruis-Lieve-Heer. De holle wegbermen zijn lokaal bebost met diverse struiksoorten. De dichtheid van deze houtkanten wisselt van open tot gesloten en de houtkanten zijn doorgaans erg smal. In de meeste werd tot nog toe een hakhoutbeheer gevoerd waarbij bomen werden overgehouden.

Tabel 2.1: Overzicht van de verschillende bermtypen en hun aandeel in bermstructuur van de Paddestraat (kaart 8).

verhardingstype	aandeel (m)	aandeel (% totaal)
asfalt	160	3,6
beton	109	2,4
braak/open grond	230	5,2
gras	2.713	60,8
grint/kiezel	420	9,4
kassei	594	13,3
klinker/tegel	78	1,7
planten	160	3,6
Totaal	4.464	100

Het meest opvallend is de aanwezigheid van bomenrijen langs één of weerszijden van de Paddestraat (kaart 7, bijlage 4 en tabel 2.2). Het laatst bestonden deze uit Populieren (figuur 2.6), maar in 1986 werden alle bomen geroid en in het daarop volgende jaar vervangen door Gewone es, Linde, Wilg of Witte abeel. Door de afwisseling in soorten, de verschillen in groeisnelheid en onderhoud en essenziekte vormen de bomenrijen enkel lokaal een eenvormig geheel.

De wegbegeleidende bomenrijen zijn historisch en reeds te zien op de kaart van *de Ferraris* (rond 1775) (figuur 2.1). Ze vormden een dreef vanaf het Schaliënhof - net buiten de dorpskern van Velzeke - tot aan het Kruis-Lieve-Heer. De graslandpercelen en erven die aansloten op de Paddestraat werden vrijwel allemaal door heggen of houtkanten omheind. Slechts enkele erfbeplantingen zijn tot op heden bewaard gebleven.

Tabel 2.2: Aandeel van de verschillende boomsoorten (alfabetisch) in de lijnbeplantingen langsheen de Paddestraat (kaart 7). In het vet staan de soorten die als straatboom (lokaal) beeldbepalend zijn.

boomsoorten	aantal bomen (n)
Gewone es	133
Honingboom	6
Linde	36
Noorse esdoorn var.	7
Spaanse aak	18
(Knot)wilg	31
Notelaar	3
Zoete kers	20
Witte abeel	16
Zwarte els	5
andere (1 of 2 ex.)	20
Totaal	295

Figuur 2.6: Beeld van de voormalige populierenbomenrijen langsheen de Paddestraat (zie verder bijlage 2).

Naast de bomenrijen komen ook enkele gemengde houtkanten en heggen voor (bijlage 5 en kaart 7) waarvan slechts enkele overeenkomen met de oorspronkelijke lijnbeplantingen (figuur 2.1). Veel van de voormalige lijnstructuren zijn verdwenen of vervangen door strak onderhouden tuinhagen van uitheemse soorten.

2.5. Bouwtechnische beschrijving

Bij opgravingen in 1970 werd een deel van het historisch wegdek (“agge”), dat onder een dik grondpakket verborgen lag, blootgelegd (Rogge, 1971). Het wegdek was ongeveer 4,5 meter breed en had een gebombeerd oppervlak (zie ook § 2.4). De agge zelf was opgebouwd uit zandlemig materiaal dat was vermengd met grint en veldsteenbrokken (figuur 2.7). Oorspronkelijk werden Romeinse wegen opgebouwd uit diverse lagen van lokaal voorradig verhardingsmateriaal. Recent archeologisch onderzoek heeft aangetoond dat er in Noord-Gallië ook grotere stenen werden gebruikt, weliswaar niet van porfier maar van lokaal voorradige stenen zoals zandsteen – waarschijnlijk psammiet. Op zeer ruime schaal werd ook kalksteen gebruikt maar dan vooral in Henegouwen, Luik en Namen. Het grote nadeel ervan is dat het snel verbreekt en verpulvert. Dat was de reden waarom de wegen er ’s winters modderig en ’s zomers stoffig bij lagen.

Langs beide zijden van de weg lagen drainagegrachten.

Figuur 2.7: Restanten van een topbedekking van een Romeinse heirweg bestaande uit kiezel en steenpuin vergelijkbaar met dat van een traject dat te Brakel werd blootgelegd (foto Peter Van der Plaetsen).

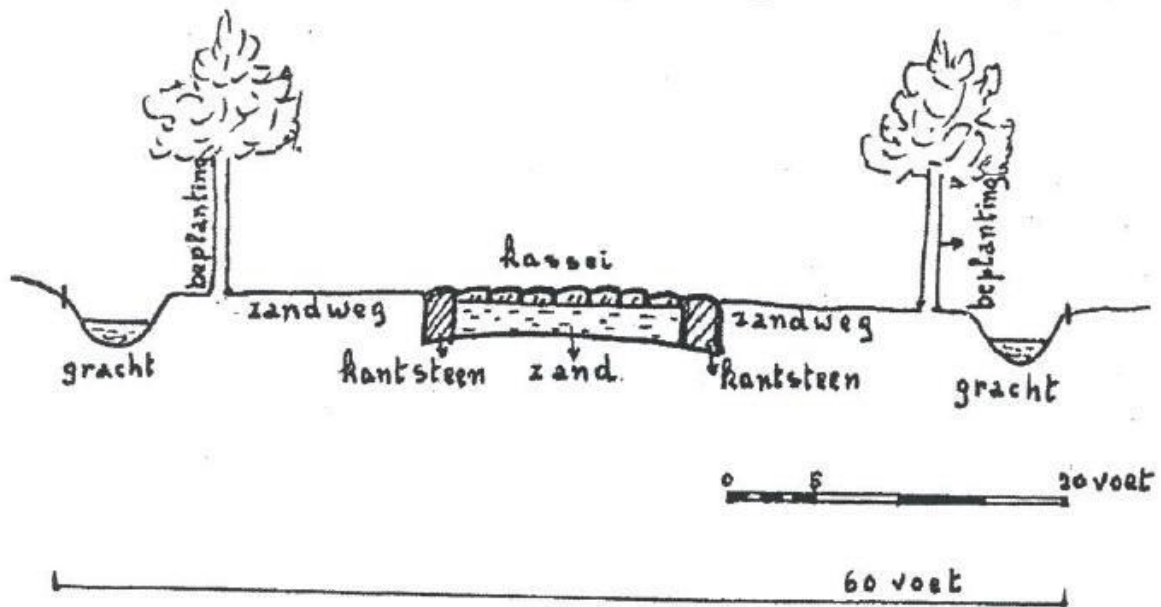
Pas veel later werd de Paddestraat over zijn gehele lengte geplaveid met kasseien. Kasseien zijn kleine op maat gehakte natuurstenen die worden gebruikt voor de aanleg van verharde wegen. Het woord kassei (en de oudere vorm “kalsijde”) komt van het Latijnse (via) *calceata*: met steen bedekte weg. Etymologisch verwijst het woord “kassei” naar “kalksteen”, maar het wordt evenzeer voor andere gesteenten gebruikt. *Piéret* (1897) onderscheidt vijf gesteenten die gebruikt worden voor de aanleg van provinciale en lokale wegen: porfier, kwartsiet, kalksteen, zandsteen en silex. Voor de (her)aanleg van de Paddestraat is gebruik gemaakt van porfier, een stollingsgesteente dat zeer hard, weerbestendig en drukvast is en zich gemakkelijk laat polijsten en boucharderen. Een voorbeeld van een porfirisch gesteente is graniet. De opmars van porfier als wegverhardingsmateriaal valt samen met de heropleving van de bestrating in de 18de eeuw (zie § 2.2). De belangrijkste groeven liggen in België en meer bepaald in Lessen, Quenast en Bierghes. De eerste groeve werd geopend in Lessen in 1707.

De typische structuur van een 18de-eeuwse steenweg bestond uit drie delen (Haerynck, 2013 met referenties naar Genicot, 1944; Lamarcq, 1993 met referentie naar Fustier, 1968) (figuur 2.8 en 2.9). Centraal lag de kasseiweg. Deze werd langs beide zijden geflankeerd door zomer- of aardewegen en grachten. De gangbare breedte van de steenweg was 50 tot 70 voet (14 tot 20 m). Een grote(re) kasseiweg was tussen de 4,2 en 5 meter breed, zodat (karre)wagens elkaar konden passeren en inhalen. De kleinere steenwegen waren amper 3 meter breed. De kasseiweg zelf bestond ook uit drie delen: de ‘koffer’, de gekasseide oppervlakte en de zogenaamde borduurstenen. De uitgegraven koffer was een voet (28 cm) diep. Deze was opgevuld met geel zand of grind. De opvulling vertoonde een welving van zes procent, waarop de kasseistenen zorgvuldig werden gelegd. Deze werden vervolgens afgeboord met borduren. De welving zorgde ervoor dat het regenwater afgevoerd kon

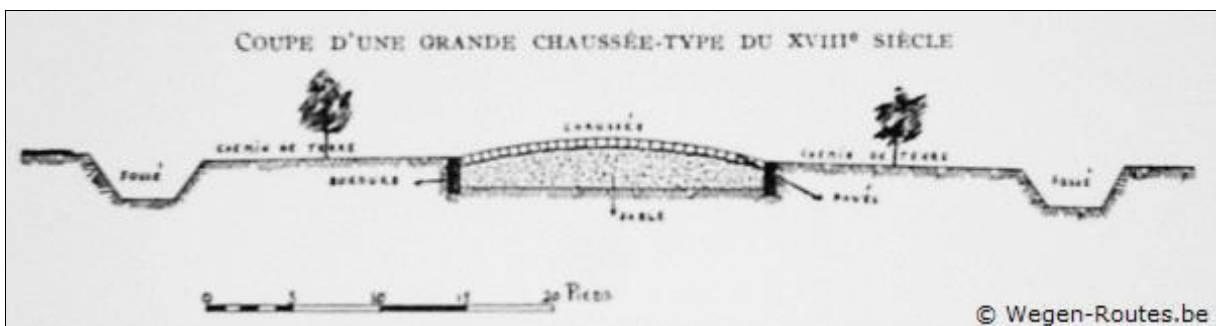
worden en dat de weerstand van de weg werd vergroot. Putten en karrensproen werden dus verbannen. De kasseien waren van natuursteen en kwamen uit de dichtst bijgelegen steengroeven, in Henegouwen of Noord-Frankrijk.

De zomer- of aardeweg langs beide zijden van de steenweg was minstens anderhalve meter breed en was licht afhellend. Deze wegen werden aan de buitenzijde beplant met bomen. Daarnaast bevonden zich grachten van een halve meter diep en anderhalve meter breed.

Figuur 2.8: Vereenvoudigd dwarsprofiel van een kasseiweg (bron: Lamarcq, 1993 naar Baillieul).

Figuur 2.9: Dwarsprofiel van een achttiende-eeuwse kasseiweg (bron: Genicot, 1944).

Jarenlang verkeerde de Paddestraat in slechte staat door verzakkingen en putten (figuur 2.10). Daarom werd door het toenmalige stadsbestuur van Zottegem beslist om in het kader van de ruilverkaveling Balegem het wegdek te herstellen. Op 1 februari 1989 was de heraanleg voltooid. Voor de heraanleg werd hoofdzakelijk met een vierkante kassei van porfier - formaat 13x13 cm - gewerkt die lokaal werd gemengd met een rechthoekige kassei - formaat 10x18 cm. De wegbreedte wisselt tussen de 3 en 3,5 m.

Figuur 2.10: Toestand van de Paddestraat voor de heraanleg (zie verder bijlage 2).

2.6. Recreatieve benutting

Langs de Paddestraat lopen opvallend veel recreatieve en toeristische routes (tabel 2.3 en kaart 10). Omwille van het historisch belang van de weg en de ligging in de landschappelijk hoog gewaardeerde Zwalmvallei vormt het een belangrijke schakel in de gebiedsbeleving.

Een grote sterkhouder in het recreatief en toeristisch netwerk is het archeologisch museum van Velzeke (Paddestraat 7).

Tabel 2.3: Bewegwijzerde recreatieve en toeristische routes die het traject van de Paddestraat volgen of erop aansluiten (kaart 10).

N°	routenaam	aard	beheerder	opmerkingen
1	Jan de Lichte	wandelroute	stad Zottegem	sluit aan op Vicusroute en Velzekepad
2	Zoetegem	menroute	onbekend	
3	Viae Romanae	toeristische	provincie Oost-Vlaanderen	

N°	routenaam	aard	beheerder	opmerkingen
	(Velzeke > Bavay)	route		
4	Waterkersgrachten	wandelroute	Toerisme Vlaamse Ardennen	
5	Vlaamse Ardennen	fietsroute	Toerisme Vlaanderen Toerisme Oost-Vlaanderen	knooppunten 3 (westwaarts) & 6 (oostwaarts)
6	Watermolen	fietsroute	Toerisme Oost-Vlaanderen	
7	Velzekepad	wandelroute	stad Zottegem	sluit aan op Vicusroute en Struikroverspad
8	Vicusroute	wandelroute	stad Zottegem	
9	De Ronde van Vlaanderen	fietsroute	Toerisme Vlaanderen Toerisme Oost-Vlaanderen Toerisme Vlaamse Ardennen	

2.6.1. Fietswegen

2.6.1.1. Fietsroutes

Over het traject van de Paddestraat lopen drie bewegwijzerde fietsroutes (kaart 10 en tabel 2.4).

2.6.1.2. Wielervedstrijden

In het wielrennen werd de Paddestraat meermaals opgenomen in het parcours van de Vlaamse voorjaarsklassiekers, waaronder de *Omloop Het Nieuwsblad*, de *E3 Prijs Vlaanderen* en de *Driedaagse van De Panne-Koksijde*. Het meest bekend is evenwel de *Ronde van Vlaanderen*. In 1973 deed de Ronde van Vlaanderen deze kasseiweg voor de eerste maal aan.

Langs de Paddestraat werd, vlakbij het archeologisch museum, een monument opgetrokken waarop de namen worden bijgezet van de winnaars van elke editie van de Ronde van Vlaanderen die over deze straat trok. In 1988 waren er wegenwerken, waardoor er een lege plaats op de erelijst van het monument te zien is.

2.6.2. Wandelwegen

Vier bewegwijzerde wandelroutes volgen het traject van de Paddestraat (kaart 10 en tabel 2.4).

2.6.3. Toeristische routes

De oude Romeinse heirweg – de *Via Romanae* – die Bavay met Tongeren verbindt volgt een belangrijk deel van de Paddestraat (zie ook § 2.2) en is bewegwijzerd.

2.6.4. Paardenroutes

De menroute ‘Zoetegem’ start aan de Moriaanhoeve en volgt vanaf de Borstekouterstraat tot aan de Knutsegemstraat het tracé van de Paddestraat.

Langsheen het tracé ligt ter hoogte van de Paddestraat 152 de manege en paardenfokkerij ‘Epona’.

2.6.5. Bezienswaardigheden en restanten

Meerder historische gebouwen evenals enkele kapelletjes geven mee vorm aan de beleving van de Paddestraat (kaart 6) (zie ook § 1.4.1). Daarnaast zijn op sommige plaatsen nog de restanten te herkennen van voormalige bouwtechnische constructies en grondgebruiken zoals de restanten van de Van Themschens molen nabij het kruispunt van de Paddestraat met de Knutsegemstraat en de achterliggende waterkersteeltbedden. Verderop - tussen de huidige boerderij Galle en de beek - ligt ook de voormalige bouwplaats van de "hoeve van Rodger" die in de 8ste-9de eeuw werd gebouwd toen de landbouwexploitatie werd gestart. In de 17de eeuw was de hoeve al dermate vervallen dat ze moest worden heropgebouwd: de latere "hoeve De Henau". Tussen die hoeve en het punt Kruis-Lieve-Heer bevond zich in het veld, achter de rij bomen die er nu staan, de heerlijke kapel van Ruddershove (reeds vermeld in 1040/50), gewijd aan de Heilige Petrus. De kapel werd in de 18de eeuw afgebroken en het Sint-Pietersbeeld dat in de kapel stond werd in de Sint-Maartenskerk van Velzeke geplaatst. (Van Durme, 1993)

Lokaal verfraaien landelijke woningen het straatbeeld zoals de voormalige herberg 'A la bonne esperance' aan de Paddestraat 50 waarvan het opschrift boven de deur bewaard is gebleven.

De Paddestraat biedt buiten de bebouwde kernen mooie zichten op de Molenbeekvallei. Dit geldt in het bijzonder voor het centrale en het westelijke deel van de weg. De beslotenheid van de dreef van waaruit men een zicht had op het landschap is voorsnog nergens meer aanwezig.

2.7. Knelpunten

2.7.1. Verantwoordelijkheden

2.7.1.1. Rooilijn

Rooilijnen worden aangewend om de ruimtelijke kwaliteit van een gebied te waarborgen. De rooilijn legt immers de grens tussen de openbare en private gronden vast. De procedure voor het vastleggen en wijzigen van rooilijnen in Vlaanderen wordt beschreven in het decreet houdende vaststelling en realisatie van de rooilijnen van 8 mei 2009. De rooilijnen worden in het Vlaamse Gewest vastgelegd in een rooilijnplan. Indien er geen rooilijnplan beschikbaar is, is de rooilijn de bestaande perceelgrens, of een rooilijn vastgelegd volgens een vroegere wetgeving.

Langs de Paddestraat is enkel een eenduidige rooilijn uitgezet voor het landelijke gedeelte dat deel uitmaakte van de ruilverkaveling (bijlage 7). Voor het stedelijke gedeelte moet men zich baseren op de Atlas van de buurtwegen. Daardoor is het niet altijd duidelijk waar de openbare eigendom eindigt en de private begint. Bepaalde (voor)tuinen reiken daardoor tot tegen de wegrand en nemen een deel van de openbare weg in.

De ligging van de rooilijn is niet alleen belangrijk voor het bermbeheer maar evenzeer voor het uitvoeren van graafwerken ten behoeve van de aanleg en/of het onderhoud van nutsleidingen.

2.7.1.2. Beheerverantwoordelijkheid

Mede door het ontbreken van een rooilijnplan is het onduidelijk wie verantwoordelijk is voor het onderhoud en beheer van de bermen of delen daarvan. Meerdere grondeigenaren

hebben de berm ingelijfd in hun tuin door deze te beplanten met tuinplanten, te verharderen of als parkeerstrook in te palmen. Enkele eigenaren hebben delen van de bomenrijen, die de Paddestraat omzomen, in hun tuin geïntegreerd en het beheer ervan op zich genomen. Daardoor komt het dat sommige bomen in hagen zijn geïntegreerd of door snoei een afwijkende kroonvorm hebben verkregen (tabel 2.4 en kaart 12) (zie verder § 2.7.4).

Tabel 2.4: Overzicht van de bermen van de Paddestraat die door omwonenden op een onrechtmatige of ongewenste wijze worden gebruikt (kaart 12).

huis N°	aard van het gebruik	toelichting
13	tuin	vlakdekkende beplanting van tuinspecifieke soorten
15	oprit	halfverharding grint
23	berm	wieden/chemisch behandelen (?) talud
24	tuin	dubbele lage tuinhaag; integratie bomen in tuin + ondeskundige bomensnoei (inkorten takken)
25	parking	halfverharding grint
27	tuin	vlakdekkende beplanting van tuinspecifieke soorten
32	tuin	aansluiting bomenrij op geschoren coniferenhaag
37	tuin/parking	deels vlakdekkende beplanting van tuinspecifieke soorten en deels halfverharding grint
40	parking	verharding asfalt
91-93	tuin	vlakdekkende beplanting van tuinspecifieke soorten
101-103	tuin	vlakdekkende beplanting van tuinspecifieke soorten
146	parking	verharding asfalt

2.7.2. Wegstructuur

2.7.2.1. Wegdek

Het wegdek werd nog maar recent vernieuwd en verkeerd daarom nog in een goede staat. Niettemin worden beschadigingen verwacht door het toenemend gebruik van de weg door zware (landbouw)machines. Vooral de zone tussen Knutsegemstraat en Kruis-Lieve-Heer vertoont reeds symptomen van lichte verzakkingen.

2.7.2.2. Bermen

De weg wordt druk gebruikt door autoverkeer. De weg bemoeilijkt evenwel de passage van auto's die uit een tegengestelde richting komen. Chauffeurs zijn in zulk geval genoodzaakt om in de berm uit te wijken, waardoor onverharde bermen beschadigd worden en gronduitspoeling en plasvorming optreden. Hetzelfde gebeurt ook op de kruispunten en veroorzaakt nog het meest schade aan het kruispunt met de Knutsegemstraat.

Op plaatsen waar opritten van woningen aansluiten op de rijweg hebben de omwonenden naar eigen wens verhardingsmaterialen gebruikt. Daar waar deze bestaan uit kasseien sluiten deze visueel goed aan op de wegstructuur, maar in veel gevallen zijn materialen gebruikt die het straatbeeld ernstig verstoren.

2.7.3. Landschappelijke inpassing

2.7.3.1. Vertuining

De Paddestraat valt gedeeltelijk binnen beschermde dorpsgezichten of sluit aan op beschermde monumenten en landschappen (§ 1.4.1). Het historisch en esthetisch karakter,

dat veelal aan de basis lag van de beslissing tot bescherming, wordt echter verstoord door voortuinen die (tuin)landschappelijk niet zijn geïntegreerd of door een onaangepast materiaalgebruik (tabel 2.4). Hagen en heggen die historisch gezien deel uitmaakten van het weglandschap (§ 2.4) zijn op veel plaatsen verdwenen of vervangen door streekvreemde en/of uitheemse soorten.

2.7.3.2. Gebreken aan bomenrijen

Oorspronkelijk bestond de dreefbeplanting langsheen de Paddestraat uit één enkele soort bomen. In de recente tijd zijn evenwel kappingen uitgevoerd waarna de bomen door verschillende andere soorten zijn vervangen (§ 2.4). Door afsterven, beschadiging, ziekte, onjuiste soortkeuze en gebrekkig onderhoud van individuele bomen en delen van bomenrijen raakte het dreefbeeld van weleer verstoord. Dit geldt in het bijzonder voor de bomen en (delen van) bomenrijen waarvan de conditie op kaart 7 als matig of slecht is aangeduid. Vooral de essenziekte ligt aan de basis van de slechte ontwikkeling van een groot aantal dreefbomen.

2.7.3.3. Zichtversturende elementen

Los van de vertuining zorgen lokaal individuele infrastructures, moderne woningen of een oneigenlijk grondgebruik voor een visuele verstoring van het historisch landschapsbeeld. De betrokken elementen worden op de knelpuntenkaart (kaart 12) gesitueerd en worden in tabel 2.5 opgesomd. De grootste impact hebben enkele bedrijfsactiviteiten die grote ruimten innemen en waarvan de bedrijfsgebouwen en/of de buitenruimten van het bedrijf landschappelijk niet zijn ingepast.

Tabel 2.5: Selectie van meest beeldversturende infrastructures en grondgebruiken (kaart 12).

storend element	beschrijving
Paddenstraat - achteringang school tuininfrastructuur Grauwzustersklooster	materialenstapelplaats; sportvelden; omheining; tuininfrastructuur; gebiedsvreemde beplanting
Paddenstraat 15 - aannemingsbedrijf	materialenstapelplaatsen voor en achter; loods
Paddenstraat 43 - transportbedrijf	bedrijfsgebouwen; grote oppervlakte verharding; vrachtwagenstalling
(Paddenstraat 89 – landbouwbedrijf)	stallingen; boerderij(zij)toegang; omheining
Paddenstraat 146A - landbouwbedrijf	talrijke grote gebouwen waaronder stallingen en silo's; grote oppervlakte verharding
Paddenstraat 152 - manege	talrijke grote gebouwen waaronder stallingen en silo's; grote oppervlakte verharding; buitenrijbanen en paddocks

2.7.4. Beheer en onderhoud

2.7.4.1. Bomenbeheer

Op plaatsen waar het beheer van de wegbeplantingen werd overgenomen door de omwonenden of waar de aanwezigheid van bomen ongewenst is, wordt het dreefbeeld van weleer in mindere of meerdere mate verstoord (tabel 2.4 en kaart 12).

Sommige eigenaren hebben de bomen langsheen hun eigendom een vormsnoei gegeven ofwel gekandelaberd, dit niettegenstaande ze deel uitmaken van een langere bomenrij die tot de openbare eigendom behoort. Eén enkele eigenaar heeft zelfs gemeend de bomen voor zijn eigendom te doden.

2.7.5. Functionaliteit

2.7.5.1. Recreatieve en toeristische beleving

De recreatieve en toeristische waarde van de Paddestraat ligt vooral in de geschiedenis van de weg als verbindingsweg tussen militaire, religieuze en economische centra. Niettegenstaande nog heel wat archeologische waarden in de ondergrond aanwezig zijn, blijft de belevingswaarde grotendeels beperkt tot de historische context. Hiervan zijn – afgezien van de weg en enkele historische gebouwen – echter weinig elementen zichtbaar in het landschap aanwezig. Ook ontbreekt enige rechtstreekse duiding. Nochtans is uit de reconstructie van de landschapontwikkeling en het grondgebruik rondom de weg gebleken dat bij nader toezien nog andere terreinstructuren in het recreatief en toeristisch netwerk kunnen worden ingeschakeld. Het gedeelte van Ruddershove en in het bijzonder de strook tussen het kruispunt Kruis-Lieve-Heer en Knutsegemstraat biedt nog verschillende aanknopingspunten.

Daardoor en mede door enkele minder gewenste stedenbouwkundige, ruimtelijke en landschappelijke ontwikkelingen rondom de Paddestraat ontbreekt ook de historische samenhang tussen verschillende elementen. Sommige elementen liggen van elkaar geïsoleerd zoals het archeologisch museum van het Romeins Plein. Bovendien hebben bepaalde activiteiten, zoals de manege, nu veeleer een ongunstige invloed op het gebied terwijl de activiteit een recreatieve meerwaarde aan het gebied zou kunnen meegeven.

2.7.5.2. Parkeergelegenheid

Niettegenstaande rond het archeologisch museum en het Romeins Plein veel parkeerplaatsen aanwezig zijn wordt er vaak geparkeerd tussen de bomenrij die grenst aan de achterzijde van het Grauwzustersklooster. Dit zorgt voor bodemverdichting van de groeibodem en beschadiging van de boomstammen.

3. Beheerdoelstellingen

3.1. Gebiedsvisie

Omdat zowel de Paddestraat op zich als (delen van) de omgeving van de weg bescherming genieten, beperkt het toekomstig beheer en de inrichting zich niet tot de wegstructuur op zich, maar heeft de gebiedsvisie betrekking op alle elementen die het behoud van de goede staat en het uitzicht van de weg bepalen. Daartoe behoren in eerste instantie de (infra)structuren die op de weg aansluiten, maar evenzeer tal van externe elementen zoals het aangrenzend grondgebruik en de zichten op het landschap.

Beheer- en inrichtingsvoorstellen omvatten vooreerst het behoud en herstel van de goede staat van zowel het wegdek als de -bermen. In tweede instantie gaat de aandacht naar de aansluiting van de aangrenzende tuinen (in het bebouwde gebied) en landbouwgronden (in de open ruimte). Dit ligt niet overal even eenvoudig omdat het beschermingsstatuut zich beperkt tot de publieke eigendom of tot het beschermde landschap en dorpsgezicht. De besluiten terzake (§ 1.4) zijn niet altijd duidelijk tot waar de spanwijdte van de opgelegde bepalingen reikt.

Daarom is getracht om overeenkomstig voormelde bedenking een aantal maatregelen voor te stellen waarvan de uitvoering op vrijwillige basis berust en met (financiële) stimuli kan worden aangemoedigd. Tegelijkertijd kan de uitvoering, over een langere termijn bekeken, via de ruimtelijke ordening en het hiermee samenhangend stedenbouwkundig beleid worden aangestuurd. Daarvoor moeten de nodige stedenbouwkundige bepalingen worden voorzien en kunnen bij (her)inrichtingswerken gepaste voorwaarden worden opgelegd.

Uiteraard kan dit alles slechts een positief resultaat opleveren wanneer de gemeente alert blijft voor (nieuwe) ingrepen die de staat en het uitzicht van de Paddestraat ongunstige (kunnen) beïnvloeden. In zulke gevallen moet snel en accuraat worden opgetreden om negatieve effecten meteen te ondervangen en/of te voorkomen of in de gewenste richting te leiden.

De uitvoering van het beheerplan beoogt evenwel vooral de verloren en historisch bepaalde wegelementen en –structuren te herstellen en te herwaarderen, zodanig dat het de omwonenden inspireert om in het herstel van het landschaps- en dorpsgezicht te participeren en gebiedsbezoekers en –gebruikers te charmeren met de bijzondere kwaliteiten die de Paddestraat als historisch landschaps- en (infra)structurelement te bieden heeft. De rol die de Paddestraat vervult als toeristisch, recreatief en sportief element mag immers niet worden onderschat en bepaalt in belangrijke mate de aantrekkingskracht die uitgaat van de deelgemeenten Velzeke, Ruddershove en Roborst waar ze naar en doorheen loopt en bij uitbreiding van de gehele streek rondom te Zwalm.

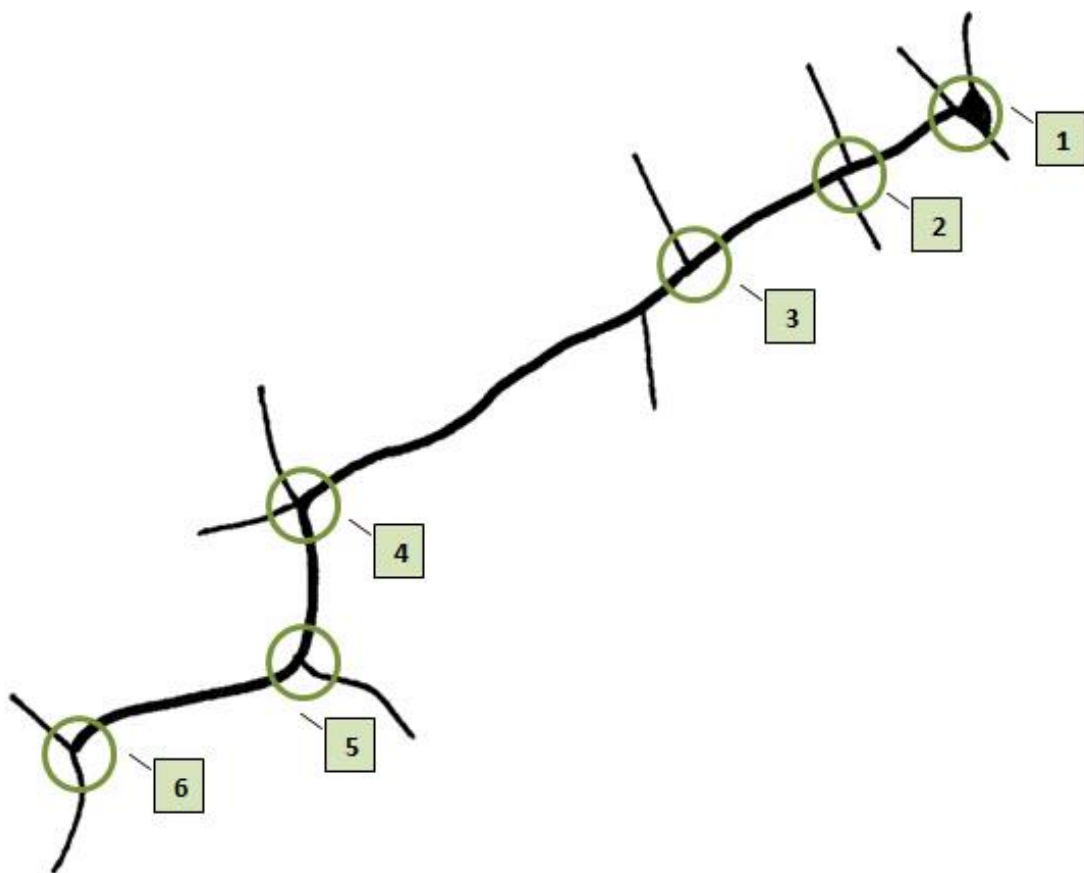
3.1.1. Sturende en dragende elementen

De elementen die bepalend en sturend zijn voor het behoud, herstel en de verdere ontwikkeling van de Paddestraat zijn:

1. de historische achtergrond en concept van het wegtracé en de wegstructuur;
2. de aansluiting van de weg op tal van historische monumenten en deels nog herkenbare grondgebruiksvormen, die gezamenlijk refereren naar de rijke ontwikkelingsgeschiedenis van de aansluitende dorpen en het gebied in zijn geheel;

3. het halfopen karakter van de wegbegroeiing in wisselwerking met en als evenwicht tussen het open karakter van de hoger gelegen landbouwgronden en de meer gesloten valleistructuur;
4. de bijzondere belevingswaarde van de weg als onderdeel van zowel de lokale als de ruimere landschapsstructuur en als drager en ondersteuning van meerdere recreatieve, toeristische en sportieve functies;
5. de geleidende functie van de wegbegroeiing als landschappelijke draagstructuur en ter versteviging van het natuurlijke netwerk;
6. de bijzondere potenties voor versterking en herstel van het historisch landschapskader waarbij dreven/bomenrijen en houtkanten maar ook andere bermvegetaties bepalend zijn en waarmee een aansluiting op de ruimere omgeving mogelijk blijft.

Figuur 3.1: Situering van de verschillende landschappelijke knooppunten en overgangszones.

3.2. Beheerdoelstellingen

Uit de gebiedsvisie volgen een aantal doelstellingen die hierna puntsgewijs worden besproken. De doelstellingen worden verdeeld over hoofd- en nevendoelestellingen. De hoofddoelestellingen vormen de kapstok waaraan de beheer- en inrichtingsmaatregelen worden opgehangen. Ze vormen de noodzakelijk basis voor verdere gebiedsontwikkelingen. Die krijgen vorm in de nevendoelestellingen. Ze versterken het basisconcept en zorgen voor een verdere verfijning en garanderen een duurzame – lees blijvende – weg- en landschapsstructuur.

3.2.1. Hoofddoelstellingen

De hoofddoelstellingen beogen de bestaande gebiedswaarden te behouden en waar nodig te herstellen. Ze vormen de randvoorwaarden om de gewenste ontwikkelingen tot stand te brengen.

3.2.1.1. Wegonderhoud

De weg werd in 1988 voor het laatst hersteld. De beheervisie beoogt de weg in zijn huidige (goede) staat te behouden en mogelijke beschadigingen en mankementen binnen de kortst mogelijke tijd - t.t.z. minstens jaarlijks - uit te voeren. Toekomstige herstellingswerken gebeuren overeenkomstig het huidige aanlegprincipe (§ 2.5) dat erop gericht is het historisch karakter van de weg zoveel mogelijk te behouden. Het onderhoud omvat zowel de kasseiwegstructuur als alle daarbij horende neveninfrastructuren (o.a. wegaansluitingen en bermstructuren) die het uitzicht van de weg ondersteunen.

3.2.1.2. Herstel drevenstructuur

De drevenstructuur vormt momenteel geen samenhangend geheel. Het landschapsbeheerplan beoogt de drevenstructuur over de maximale lengte van de weg te herstellen met behoud van zoveel mogelijk bestaande structuurelementen. Het is evenwel duidelijk dat dit uitgangsprincipe niet overal haalbaar is om redenen van aantastingen en ruimtetekort.

3.2.1.3. Bermbeheer

Het bermbeheer omvat de opvolging en de instandhouding van alle wegbegeleidende vegetaties. Deze omvatten hoofdzakelijk bomenrijen, houtkanten, heggen en graslanden. Richtinggevend is de (potentiële) natuurwaarde en structuurdiversiteit, evenwel zonder afbreuk te doen aan het landschappelijk karakter van de oorspronkelijke drevenstructuur.

3.2.1.4. Landschappelijke inpassing

De Paddestraat is een landschapsbepalend element maar staat ook in wisselwerking met het omliggende landschap. De weg ligt op de valleiflank en volgt de beekvallei. Hij scheidt de Molenbeekvallei van de hoger gelegen kouter. Het plan dient de aansluiting van de weg op de omgeving te versterken en te zorgen voor de integratie van beeldverstorende (zicht)elementen.

3.2.1.5. Zichten

Het behoud van de open zichten en het herstel van de zichtlijnen vanaf de weg op de vallei stuurt de weginrichting aan. Dit speelt vooral in het open landbouwgebied een rol.

Het zichtherstel stuurt tevens de landschappelijke inpassing aan (§ 3.2.1.4): beplantingselementen die de visuele belevingswaarde beïnvloeden worden waar mogelijk weggewerkt. De zichtwerking richt zich ook op de wegstructuur aan zich. Dit betekent dat wordt gestreefd naar een aaneensluitende en eenvormige maar tevens heterogene en gebiedseigen wegbeplanting die waar mogelijk verweven wordt met aansluitende streek- en landschapseigen beplantingen.

3.2.2. Nevendoelstellingen

De nevendoelstellingen dienen de voormelde hoofddoelstellingen te ondersteunen. Ze kunnen daarom pas in uitvoering worden gebracht wanneer aan de hoofddoelstellingen geheel of gedeeltelijk uitvoering is of wordt gegeven. Ze bieden tevens een (bijkomend) instrumentarium om de hoofddoelstellingen vorm te geven.

3.2.2.1. Aanscherpen wettelijk kader

Om het wettelijk kader waarbinnen toekomstige ontwikkelingen langsheen de Paddestraat zich kunnen afspelen duidelijk te stellen, wordt een geïntegreerd rooilijnplan opgesteld. Dit bakent duidelijk de wegzones af die tot de openbare eigendom behoren en geeft de verantwoordelijkheden aan. Voor het bepalen van de breedte van de openbare berm kan worden uitgegaan van de plantlijn van de bomenrijen met een afstand van minimum 1,5 m achter de buitenste boomlijn.

Aansluitend hierop wordt ook de ligging van de nutsleiding t.o.v. de weg aangegeven. Daarbij wordt voortgebouwd op de inventaris van deze studie (kaart 11).

3.2.2.2. Stedenbouwkundige voorschriften

Verbouwingen en herinrichtingswerken bieden de gemeente de kans om de gebiedsontwikkeling in een bepaalde richting te leiden en de gewenste inrichting te bekomen. De voorschriften hiervoor moeten evenwel in de stedenbouwkundige voorschriften worden vastgelegd.

3.2.2.3. Toeristisch-recreatieve versterking van het landschapsbeeld

Aansluitend op of zichtbaar vanaf de Paddestraat liggen verschillende historische gebouwen en landschapsstructuren. Deze blijven echter vanuit toeristische en recreatief oogpunt onderbenut, doordat de verwijzing ernaar of een duiding van de historische context ervan ontbreekt. Een duidelijkere verwijzing naar de bijzondere context van deze historische elementen verhoogt het begrip en levert de nodige draagkracht voor het behoud ervan en het verhoogt de gebiedsbeleving. De Paddestraat levert talrijke aanknopingspunten voor een uitgebreid historisch verhaal dat aanknoopt op de geschiedenis van de dorpen die ze verbindt.

3.2.2.4. Inrichting van zijwegaansluitingen

De knooppunten van wegen waarvan de Paddestraat deel uitmaakt, vormen geen geheel. Daarom worden ook voor enkele wegen die aansluiten op de Paddestraat voorstellen gedaan om de band ertussen te versterken en de knooppunten te accentueren.

4. Beheer- en inrichtingsmaatregelen

4.1. Weginrichting en -onderhoud

De weginrichting en –onderhoud beoogt de instandhouding van de goede staat van de huidige wegstructuur met inbegrip van de verharde bermen.

Door ruimtegebrek en een mogelijke betwisting van de eigendomssituatie is het niet mogelijk om op korte termijn over de gehele lengte van de weg aan het herstel van de bermen te werken. Daarom wordt prioriteit gegeven aan de locaties waar zich meteen of op korte termijn mogelijkheden aanbieden. Voor de andere plaatsen wordt, gespreid over een langere termijn, gebruik gemaakt van opportuniteiten die zich aanbieden en waarbij d.m.v. van stedenbouwkundige voorwaarden de gepaste inrichting kan worden opgelegd.

4.1.1. Onderhoud van het wegdek

Het onderhoud van het wegdek beperkt zich vooreerst tot het herstellen van wegbeschadigingen en het voorkomen van nieuwe beschadigingen. Alle wegherstellingen en -aanpassingen moeten gebeuren overeenkomstig de oorspronkelijk wegopbouw die refereert naar het historisch karakter ervan (§ 2.5).

4.1.2. Inrichting en onderhoud van de verharde bermen

Het onderhoud van de verharde bermen volgt hetzelfde principe als deze van het wegdek (§ 4.1.1). Naargelang de gebruikte verhardingsmaterialen is bijwijken een herstel van de bermen noodzakelijk op plaatsen waar verzakkingen optreden en/of zich putten vormen.

4.1.2.1. Onderhoud en aanleg van bermrandstroken

Voor het dempen van bermverzakkingen en –putten wordt tot nog toe gebruik gemaakt van terreineigen materiaal. De voorkeur gaat evenwel uit naar een eenvormig gebruik van een halfverharding van gebonden grijskleurig granulaat (bv. fijne porfiersplit of steenslag van kalksteen) om de randstroken in stand te houden. Door de regel volstaat een breedte van 50 cm voor de aanvulling van de bermstrook die aansluit op de boordsteen.

Het probleem stelt zich vooral in het landelijk gebied omdat grazige bermen daar de enige uitwijkmogelijkheid bieden aan voertuigen.

4.1.2.2. Aanpassing verharding opritten en wegaansluitingen

Veel bermen geraken beschadigd door voertuigen wanneer deze in de berm rijden om een tegenligger doorgang te verschaffen. Daarom moeten over regelmatige afstanden uitwijkmogelijkheden worden voorzien. In het bebouwde gebied bieden de opritten van de erven en tuinen van de naastliggende woningen daartoe de mogelijkheid.

Opvallend is dat voor de aanleg van tuin- en erftoegangen verschillende verhardingsmaatregelen zijn gebruikt (§ 2.7.2.2). Dit verstoort het wegbeeld in ernstige mate. Met de financiële tussenkomst van een subsidiërende overheid kan werk worden gemaakt om de wegtoegangen en parkeerstroken in kasseien aan te leggen over de breedte die valt binnen het openbaar domein, op de plekken waar dit (nog) niet het geval is. In alle gevallen wordt bij een heraanleg in de vergunning opgenomen dat een oprit of andere

tuinverhardingen in hetzelfde of een gelijkaardig materiaal moet gebeuren als dat werd gebruikt voor de aanleg van de Paddestraat. Ook de aanleg zelf dient op dezelfde manier te gebeuren, d.w.z. dat de plaatsingswijze en de afboording op dezelfde manier als bij de Paddestraat gebeurt.

De locaties die daartoe de mogelijkheid bieden, zijn terug te vinden op kaart 13. Navolgend worden evenwel enkele (her)inrichtingslocaties vernoemd die in het geheel van de opwaardering van de Paddestraat een bijzondere plaats innemen (§ 4.1.4).

4.1.3. Inrichting kruispunten

De aansluiting van de zijwegen op de Paddestraat wordt versterkt door de herinrichting van de kruispunten en met een planaanzet voor het begintraject van de Paddestraat (kaart 13). De verschillende inrichtingsvoorstellen hebben elk een eigen karakter, maar hebben gemeen dat ze accenten leggen en de voorgestelde drevenstructuur langsheen de Paddestraat doorbreken zonder evenwel het lijnkarakter en landschapsbeeld ervan te verstoren.

4.1.3.1. Aansluiting Romeins Plein

De toegang tot de Paddestraat t.h.v. het Romeins Plein werkt niet uitnodigend. Door de verspreide maar gerichte aanplanting van enkele solitaire bomen bij het begin van de Paddestraat in combinatie met enkele struiken of kleine struikengroepen kan een portaal naar de Paddestraat en het archeologisch museum worden gecreëerd. Om dit te realiseren zou vooreerst een stuk van de bestrating op de hoek van de parking moeten worden uitgebroken en vervolgens worden beplant.

Beter nog is dat de maatregel aansluit op een herinrichting van het kruispunt (en bij uitbreiding het gehele marktplein) waarbij een groot deel van de betonbestrating wordt uitgebroken en naar een parkstructuur wordt omgezet die in het verlengde ligt van het Romeins Plein. Daarom wordt in een eerste stap de uitwerking van een ontsluitingsonderzoek voorgesteld. Dit kan worden gevolgd door een herwaarderingsplan voor het beschermd dorpsgezicht "Grauwzustersklooster en Schaliënhof met onmiddellijke omgeving".

4.1.3.2. Kruispunt met Wijngaardshaag

Langs beide zijden van de berm van de Wijngaardshaag is ruimte voorhanden om een houtkant (westzijde) dan wel een heg (oostzijde) aan te planten evenwijdig met de perceelgrens van de aangrenzende woningen en reikend tot aan het (open) landbouwgebied (maatregel 5c). Beide worden aangelegd met de soorten die voorkomen in de houtkant(en) langsheen de Paddestraat (bijlage 5). Doordat de heg een van hoog naar laag aflopende structuur krijgt wordt een geleidelijke overgang gemaakt tussen de houtkant langsheen de Paddestraat en het open landbouwgebied (figuur 4.2.). Het zicht op de open kouter komt daardoor niet in het gedrang.

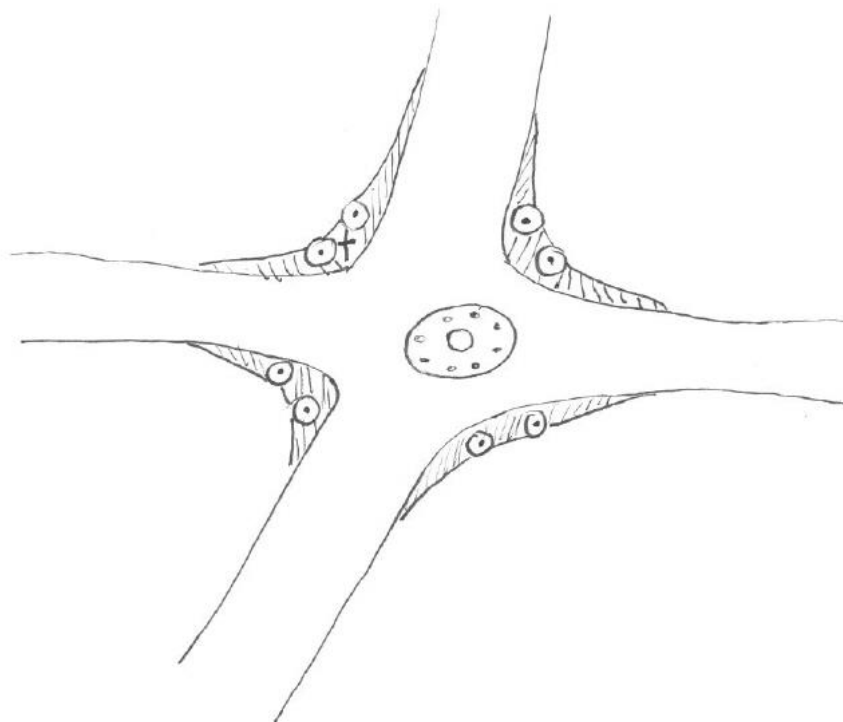
4.1.3.3. Kruispunt met onbenoemde zijstraat t.h.v. huisnummer 72

De oostelijke berm van de landweg langsheen de akker biedt de mogelijkheid tot de aanplanting van een knotbomenrij van Haagbeuk of voor een kaphaag (maatregel 5e). Op elke hoek aan weerszijden van de wegtoegang wordt een solitaire boom geplaatst die afwijkt van de reguliere lijnbeplanting (bv. Zomereik).

4.1.3.4. Kruispunt met Kruisstraat en Riddershovestraat

Het kruispunt Kruis-Lieve-Heer wordt in zijn geheel heringericht waarbij het wenselijk is dat er gebruik kan worden gemaakt van de hoekpercelen. Deze vallen echter gedeeltelijk binnen privé-eigendom. Op elke hoek worden twee differentiërende bomen (Winterlinden in het geval aanplant Zomereik en omgekeerd) aangeplant die aansluiten op een korte scheerhaag van Eenstijlige meidoorn (figuur 4.1), zodanig dat die een cirkel rondom het kruispunt vormen. De coniferen rondom het kruisbeeld Kruis-Lieve-Heer worden gekapt en de solitaire Winterlinde die centraal op het kruispunt is aangeplant blijft behouden maar wordt rechtgezet en met vier metalen hoekpalen beveiligd. Het kruis wordt definitief verwijderd of kan na restauratie worden teruggezet (eventueel op de plaats van de voormalige kapel).

Figuur 4.1: Principeschets (her)inrichting Kruis-Lieve-Heer

4.1.3.5. Kruispunt met Knutsegemstraat

Het kruispunt met de Knutsegemstraat biedt een weids zicht op de Molenbeekvallei enerzijds en de uitgestrekte kouter anderzijds. Met een herinrichting worden vensters gecreëerd die de openheid van de beide, voor het overige sterk verschillende, landbouwgebieden accentueren. Daarvoor wordt gebruik gemaakt van een vensterstructuur die langs beide zijden ontstaat door rond het kruispunt over een aanzienlijke lengte een beplanting achterwege te laten, maar in het verlengde daarvan nieuwe bomenrijen te voorzien die de op het kruispunt aansluitende wegen een geheel eigen karakter meegeven. Langs de Knutsegemstraat worden daarvoor langs beide kanten van de weg knobomen (Schietwilg) aangeplant, terwijl langsheen de Paddestraat dreefbomen worden voorzien die in beide richtingen lopen.

4.1.3.6. Aansluiting Borstekouterstraat

De omgeving van de Moriaan biedt een fraai landschapsbeeld. De onmiddellijke omgeving is daarom als dorpsgezicht beschermd. Omwille van onvergunde landschapsingrepen in het waterrijk gebied over de Zwalmbeekbrug, dat aansluit op de Moriaan, is het landschapsbeeld evenwel gedeeltelijk verstoord en geeft het momenteel een verruigde en vervuilde indruk. Bij herstel van het gebied moet met een landschappelijke aansluiting op de Paddestraat en de Moriaan rekening worden gehouden. Dergelijke inrichting dient in het verlengde te liggen van de andere inrichtingsvoorstellen voor kruispunten en andere wegaansluitingen. De voorgestelde gemengde aanplanting van een hoekbosje ter hoogte van de Zwalmbrug is een eerste stap in die richting.

4.1.4. Herinrichting omgevingen

Een aantal concepten om het landschapsbeeld rondom de Paddestraat op te waarderen, omvatten meerdere ingrepen en worden daarom afzonderlijk besproken met verwijzing naar kaart 13 en naar de bespreking van de individuele maatregelen elders in beheerplan (zie ook tabel 5.1.).

4.1.4.1. Herinrichting toegangsomgeving archeologisch museum en Grauwzustersklooster

In 2014 wordt de uitbreiding van het archeologisch museum van Velzeke afgewerkt. Het is belangrijk dat bij de tuinaanleg de aansluiting op de Paddestraat mee wordt genomen. Het landschapsbeheerplan voorziet in de aanplanting van een rij Gewone notelaars. Daarmee wordt gerefereerd naar de Romeinen die voor de verspreiding van de Walnoot in Europa hebben gezorgd, niettegenstaande de soort oorspronkelijk uit Perzië zou stammen. De bomenrij vormt ook een tegengewicht tegenover de uitheemse Honingbomen die aan de overzijde van de weg zijn aangeplant.

In het verlengde ervan worden Winterlinden aangeplant die aansluiten op een rij nieuw aan te planten Winterlinden t.h.v. het Schaliënhof (§ 4.1.4.2). Tussen de bomen in wordt langs weerszijden van de weg een lage (tot 1,5 m) meidoornhaag voorzien die langs de zijde van het Grauwzustersklooster de bestaande tuinhaagbeplanting vervangt. Dit kan enkel worden gerealiseerd in overleg en in overeenstemming met de eigenaren.

Voorts is – los van dit beheerplan – te bekijken hoe ruimtelijk de aansluiting van het museum op het Romeins Plein kan worden gerealiseerd (§ 4.1.3.1). Er wordt ook toegezien op de landschappelijke inpassing van de vergunde opslagplaatsen van afbraakmaterialen in en rondom de halfgesloten hoeve Paddestraat 15 en in de kloostertuin. Vooral het binnenhof van de halfopen hoeve aan de Paddestraat 15 geeft een slordige indruk en moet worden opgeruimd. Achteraan kan de aanplanting van een brede schermbeplanting langsheen de toegangsweg een oplossing bieden. Ook aan het parkeren tussen de bomen wordt paal en perk gesteld door het plaatsen van halfhoge beschermingspaaltjes tussen de bomen.

4.1.4.2. Herinrichting omgeving Schaliënhof

De herinrichtingsvoorstellen voor de omgeving van het Schaliënhof bouwen voort op deze voor het archeologisch museum en het Grauwzustersklooster (§ 4.1.4.1). Het dient tevens de wegoversteek aan de Molenlos en de voetweg naar de Penitentenlaan te versterken. Dat gebeurt door de aanplanting van een bomenrij van Winterlinde evenwijdig met de voortuin van de aanpalende woningen Paddestraat 25 en 27. Daarvoor wordt deels gebruik gemaakt van de openbare bermruimte die thans door de eigenaar van huisnummer 25 als parkeerstrook wordt ingenomen. De bomenrij wordt verder doorgetrokken over de berm tot

aan de bomenrij die huisnummer 31 afzoomt. De bestaande tuinbeplanting in de berm van Paddestraat 31 kan behouden blijven. De boomaanplanting wordt versterkt door op elke hoek van de Molenlos in de aanplanting aanvullend een solitaire Winterlinde te voorzien respectievelijk op de hoek van de trap naar de woning en in de tuin achter het kapelletje. De bomen liggen, in het verlengde van de kleine bomenrij die oostwaarts tot aan Paddestraat 15 doorloopt (zie hiervoor § 4.1.4.1).

Aansluitend op de bomenaanplanting kan de huidige parkeerstrook geheel of enkel op het openbare deel van de berm met kasseien worden geplaveid. Daarbij wordt de nodige groeiruimte gelaten aan het plantsoen door een ruime oppervlakte rondom de stamvoet van de bomen onverhard te laten en langs weerszijden te beschermen met metalen palen. Voor de aanleg wordt eerst overlegd met de eigenaar.

Tot de verdere inrichting behoort verder het herstel van de situatie t.h.v. huisnummer 24. De bewoner heeft momenteel de gehele berm met inbegrip van de bomenrij zonder toestemming vanwege de stad Zottegem in zijn tuin betrokken en het beheer van de bomen op zich genomen. De bomen werden door de omwonende op eigen initiatief getopt en wijken daardoor in vorm af van de aansluitende bomen. De berm werd beplant met een dubbele, lage heesterbegroeiing. In overleg met de eigenaar kan een herinrichtingsvoorstel worden besproken waarbij de bestaande beplanting wordt vervangen door een landschappelijk beter ingepaste heesterbegroeiing. Dit zou bijvoorbeeld kunnen door de reeds bestaande haagbeukenhaag langsheen de Paddestraat door te trekken langsheen de grens tussen de private en de openbare eigendom. De heg wordt in een dubbele rij in driehoeksverband aangeplant.

4.1.4.3. Landschappelijke versterking gesloten hoeve Paddestraat 115

De gesloten hoeve aan de Paddestraat 115 bezit heel wat mogelijkheden voor een landschappelijke versterking die aansluit op de bestaande landschappelijke elementen waaronder de restanten van een hoogstamboomgaard, een langgerekte, geschoren meidoornheg, enkele knotwilgen en een (tot voor kort) structuur- en soortenrijke tuinhoek met kleine overhoekjes. In overleg met de eigenaar is te bekijken hoe aan de landschappelijke versterking van de omliggende tuin en weilanden kan worden gewerkt, bijvoorbeeld door een aanzienlijke uitbreiding van de hoogstamboomgaard en de uitbreiding van de achterliggende meidoornheg langs weerszijden van de perceelgrens - haaks op de Paddestraat. Aansluitend hierop kan de mogelijkheid worden bekeken om de voorzijde van de hoeve als landschapsvenster te ontwikkelen en de dreefplanting in die zin in te richten en te onderhouden.

Het verwijderen, vervangen of laten overgroeien van het storend schuilhok aan de overzijde van de hoeve is eveneens te bekijken.

4.1.4.4. Landschappelijke inpassing erf hoeve Galle

De centrale ligging van de hoeve Galle bepaalt in belangrijke mate het landschapsbeeld vanaf de Paddestraat op de Molenbeekvallei. Door middel van een landschapsbedrijfsplan voor de hoeve(gronden) is een landschappelijke inpassing van de boerderij wenselijk, waarbij op zijn minst in een brede en hoog opgaande erfplanting rondom de stallen wordt gezorgd.

De inrichting langsheen de Paddestraat voorziet verder in een betere aansluiting van de voortuin waarop nu een enkele boom (nr. 200) is aangeplant op de te hernieuwen dreef. Dat kan door rondom de bestaande boom een kleine, structuurrijke bomen- en struikengroep van inheemse soorten te voorzien, die bestaat uit een bijkomende Winterlinde, een tweetal

Haagbeuken of Veldesdoorns en een gemengde struikengroep van Eenstijlige meidoorn, Sleedoorn en Hondсроos.

De plek - evenals de ruime(re) omgeving van de hoeve (o.a. voormalige Van Themschens molen) - biedt tevens de mogelijkheid om enkele historisch referentiestructuren te voorzien; dat zijn beplantingen die de locaties van voormalige gebouwen en voorzieningen aanduiden.

4.1.4.5. Landschappelijke inpassing erf manege en paardenfokkerij Epona

De manege en paardenfokkerij *Epona* aan de Paddestraat 152 neemt een belangrijk deel van de benedenvallei in en omvat een groot aantal gebouwen, infrastructuur en opslagplaatsen. Ook hier is door middel van een landschapsbedrijfsplan een landschappelijke integratie van de gehele bedrijfsinfrastructuur in overweging te nemen om de landschappelijke kwaliteit van de omgeving te verhogen. Aansluitend op de Paddestraat worden reeds enkele voorstellen gedaan, maar daarnaast bestaan er nog tal van mogelijkheden om d.m.v. van heggen, houtkanten, (knot)bomenrijen, solitaire bomen en kleine boomgroepen een landschappelijk netwerk te creëren. Daarbij moet ook verdere vertrappeling van de beekoever door paarden voorkomen worden.

4.1.4.6. Landschappelijke versterking Moriaan

In 2014 wordt de voormalige horecauitbating de Moriaan gerestaureerd. Aansluitend op de gebouwrestauratie volgt een heraanleg van de ruime tuin. In dit concept wordt de boomgaard hersteld/uitgebreid en afgesloten door een haag. Langs de straatzijde zal de bomenrij langsheen de Paddestraat aan de zijde van de Moriaan worden doorgetrokken, waardoor langs weerszijden van de weg een bomenrij komt te staan. Palend aan de woning wordt een beperkte parking voorzien. Aan de straatzijde gaat het over een enkele parkeerplek die aansluit op de oprit en die beide met kasseien worden verhard. Aan de andere kant van de haag komen er enkele parkeerplaatsen die geïntegreerd worden in het ontwerp van de boomgaard.

Tegenover de Paddestraat worden in het beheerplan reeds een aantal suggesties voor landschappelijke integratie gedaan die de bescherming van dorpsgezicht ondersteunen. Het blijft echter van belang dat ook de onmiddellijke omgeving van het pand mee in ogenschouw wordt genomen evenals de aansluiting op het nabijgelegen natuurgebied. De aanleg van een klein bufferbosje t.h.v. de Zwalmbrug vormt hiertoe een eerste aanzet.

4.2. Berminrichting en -onderhoud

De inrichting en het onderhoud van de Paddestraat staat centraal in het landschapsbeheerplan maar omvat ook het behoud van de bestaande en het herstel van de verdwenen wegbegeleidende beplantingselementen.

4.2.1. Herstel van de dreven en andere wegbegeleidende bomenrijen en houtkanten

Het herstel van de drevenstructuur vormt een essentieel onderdeel van de herinrichting van de Paddestraat. Afhankelijk van de uitgangssituatie worden op verschillende plaatsen en waar mogelijk langs weerszijden van de weg nieuwe bomen aangeplant met een tussenafstand van minimum 8m (populier/abeel) of 12 m (eik/linde). Omdat een aaneensluitende en enigszins eenvormige laanstructuur wordt vooropgesteld zullen hiervoor delen van de bestaande bomenrijen worden gekapt en vervangen. Omwille van de essenziekte verkeren immers veel bomen in een slechte conditie (§ 2.7.3.2). Bij de keuze

van de te kappen bomen is zorgvuldig tewerk gegaan en er werd ervoor geopteerd om de oudere bomen(rijen) zoveel mogelijk te sparen. Tabel 4.1 en kaart 13 geven een overzicht van de te kappen bomen(rijen) en de nieuw aan te leggen bomenrijen. Indien de toestand van de resterende essenbomen achteruit gaat, zullen ook deze worden gekapt en vervangen door een andere soort. Het betreft voornamelijk de bomen tussen de gesloten hoeve (Paddestraat 115) en het kruispunt Kruis-Lieve-Heer.

Voor de (her)aanplanting van nieuwe bomenrijen komen de volgende soorten in aanmerking:

- Zomereik (*Quercus robur*)
- Grauwe abeel (*Populus x canescens*) / *Populus x canadensis* 'Serotina'
- Winterlinde of Kleinbladige linde (*Tilia cordata*)

In tweede instantie komt ook Haagbeuk (*Carpinus betulus*) in aanmerking. Enkele aanplantingen zijn te beoordelen in een ruimer kader waarin ook het herstel van lokale zichtsituaties in betracht is genomen (§ 4.1.3 en § 4.1.4).

Tabel 4.1: Te kappen en (her)aan te planten bomenrijen (BR), houtkanten (HK) en hagen/heggen (HG) (kaart 13). De lengte is indicatief en werd berekend aan de hand van een GIS; de afstand is steeds afgerond naar het dichtstbijzijnde vijftal.

ref N°	ingreep	locatie	lengte (m)	soort
2a/b/c	aanplanting bomenrij en hagen <ul style="list-style-type: none"> ▪ aanplanten nieuwe bomenrij waarvan enkele buiten rijverband; ▪ tussenaanplanting scheerhaag type 1 (N) ▪ vervangen tuinhagen door streekeigen scheerhagen type 1 aansluitend op bestaande bomenrijen (Z) 	archeologisch museum (Paddestraat 7) tot Paddestraat 21 eenzijdig (N+Z)	40 (a) 30 (b) 15 (c)	BR Walnoot (2a) BR Winterlinde (2b/c) HG
3a/b/d	aanplanting bomenrij met haag <ul style="list-style-type: none"> ▪ aanplanten nieuwe bomenrij waarvan enkele hoekbomen ▪ lokaal tussenaanplanting scheerhaag type 1 	Paddestraat 21 tot 27 tweezijdig (N+Z)	20 (b) 15 (d)	BR Winterlinde HG
4a/b/c/d	aanplanting bomenrij met haag <ul style="list-style-type: none"> ▪ aanplanten nieuwe bomenrij waarvan enkele buiten rijverband ▪ lokaal tussenaanplanting scheerhaag type 1 	Paddestraat 33 en 40 tweezijdig (N+Z)	35 (a) 20 (b)	BR Winterlinde HG
5a	aanvullende beplanting houtkant <ul style="list-style-type: none"> ▪ struiksoorten toevoegen aan houtkant ▪ hakhoutbeheer met behoud individuele bomen (genummerd) 	Paddestraat 45 tot 55 eenzijdig (N)	45	HK gemengd
5b	aanvullende beplanting houtkant <ul style="list-style-type: none"> ▪ lokaal struiksoorten en enkele bomen toevoegen aan houtkant + doortrekken in oostelijke richting ▪ hakhoutbeheer met behoud individuele bomen (genummerd) 	Paddestraat 50 tot 55 eenzijdig (Z)	60	HK gemengd BR Zomereik
5d	aanvullende beplanting houtkant <ul style="list-style-type: none"> ▪ lokaal struiksoorten en enkele bomen toevoegen aan houtkant + 	Paddestraat 63 tot 86 eenzijdig (N)	75	HK gemengd

ref N°	ingreep	locatie	lengte (m)	soort
	doortrekken in oostelijke richting <ul style="list-style-type: none"> hakhoutbeheer met behoud individuele bomen (genummerd) 			
7a/b	aanplanting bomenrij <ul style="list-style-type: none"> rooien van drie bomen (nr. 137, 139 en 140) aanplanten nieuwe bomenrij – vrijhouden gevelstrook hoeve tussenaanplanting meidoornhaag langs noordzijde (hoevekant) 	Paddestraat 103 tot 115 tweezijdig (N+Z) eenzijdig (N)	180 (a) 85 (b) 100 (haag)	BR Zomereik, Grauwe abeel of Populier HG Eenstijlige meidoorn
8b	kap en heraanplanting bomenrij <ul style="list-style-type: none"> rooien essen vanaf nr. 135 t/m 149 (uitgezonderd 138) + heraanplanten andere soort aanplanten nieuwe bomenrij 	Paddestraat 115 tot halfweg Kruis-Lieve-Heer tweezijdig (N+Z)	180	BR Zomereik, Grauwe abeel of Populier
9a	aanvullende beplanting bomenrij <ul style="list-style-type: none"> verspreid bomen toevoegen aan bomenrij 	halfweg Paddestraat tot Kruis-Lieve-Heer tweezijdig (N+Z)	75	BR Gewone es
10b	kap en heraanplanting bomenrij <ul style="list-style-type: none"> rooien sparren nr. 178 en 179 en aanplanten van 2 hoekbomen op elke hoek (= 8 bomen) rooien essen vanaf nr. 181 t/m 229 met behoud nr. 185, 194, 195, 197, 199, 200, 205, 206, 211, 212, 221, 222, 224 en 226 + heraanplanten andere soort rooien essen vanaf nr. 263 t/m 292 met behoud nr. 292 + heraanplanten andere soort 	Kruis-Lieve-Heer tot Paddestraat 152 (manege) tweezijdig (W+O)	430	Hoekbomen Winterlinde BR Zomereik, Grauwe abeel of Populier
11b - 12b	kap en heraanplanting bomenrij <ul style="list-style-type: none"> rooien knotwilgen (nr. 233 t/m 257) met uitzondering van de oude exemplaren en twee jonge tussenstaande exemplaren (nr. 258 t/m 262) en een meidoorn (nr. 293) + heraanplanten andere soort rooien essen vanaf nr. 223 t/m 287 + heraanplanten andere soort 	tussen Paddestraat 152 (manege) tot aan de Moriaan tweezijdig (N+Z) tweezijdig (N+Z)	515 (11b) 160 (12b)	BR Zomereik, Grauwe abeel of Populier

Waar mogelijk wordt een nieuwe wegbeplanting van bomen – soms in combinatie met of in het verlengde van een heg of houtkant – langsheen de Paddestraat voorzien. Afhankelijk van de beschikbare ruimte en de wenselijkheid wordt met een dubbele (dreef) of enkele bomenrij gewerkt of worden individuele bomen (bij) aangeplant in het verlengde van bestaande bomenrijen. Op verschillende plaatsen worden om diverse redenen “breekpunten” ingebouwd die de doorgaans uniforme rijstructuur doorbreken en die overgangen mogelijk maken of lokale situaties accentueren (figuur 3.1). De inrichting ervan gebeurt dusdanig dat het niet beeldverstorend werkt en de dreefstructuur niet bruusk afgebroken of doorbroken wordt. Vaak worden daarom andere boomsoorten gekozen.

De boomaanplantingen verlopen overeenkomstig de richtlijnen van het *Technisch vademecum bomen* (Joye et al., 2008).

Voor de knotbomenrijen die aansluiten op de weg wordt gekozen voor Schietwilg of Bindwilg en in enkele gevallen voor Haagbeuk. De bomen staan op een afstand van 3 meter en worden geknot op een hoogte van ongeveer 2 meter.

Voor de aanvullende beplantingen van de houtkanten wordt gebruik gemaakt van Gewone hazelaar, Gewone es, Zomereik, Zwarte els, Haagbeuk, Veldesdoorn (= Spaanse aak) en Ruwe of Gladde iep.

4.2.2. Aanvullende lijnvormige beplantingen

De Molenbeekvallei was vroeger doorweven met houtkanten, heggen en bomenrijen (figuur 2.1). Op verschillende plaatsen biedt het landschap en het grondgebruik de mogelijkheid om, aansluitend op de lijnbeplanting langsheen de Paddestraat, bijkomende lineaire landschapselementen aan te planten. De mogelijkheden hiertoe liggen allemaal op particuliere gronden waardoor de realisatie ervan enkel kan met de toestemming van de eigenaar en/of grondgebruiker. De uitvoering berust daarom geheel op de vrijwillige medewerking van de eigenaar-grondgebruiker en kan financieel worden gestimuleerd. Tabel 4.2 en kaart 13 geven een overzicht van mogelijke locaties. De aangeduide plaatsen zijn louter indicatief en kunnen ook op een andere plek in of rondom het betrokken perceel worden aangelegd.

De enige uitzondering vormt de aansluiting van de weg Wijngaardshaag op de Paddestraat (maatregel 5c). In de berm langs weerszijden van de weg wordt een nieuwe houtkant aangelegd die geleidelijk uitloopt in een gedeeltelijk geschoren heg (figuur 4.2).

Tabel 4.2: Mogelijkheden voor nieuw aan te planten bomenrijen (BR), houtkanten (HK) en heggen (HG) aansluitend op de Paddestraat (kaart 13)

ref N°	ingreep	locatie	lengte (m)
2e	aanleg brede houtkant als schermbeplanting langsheen toegangsweg en evenwijdig aan akker	Paddestraat 15	75
2f	vervangen exotenhaag door inheemse scheerhaag type 1	tegenover museum	40
2g	vervangen exotenhaag door inheemse scheerhaag type 1	tegenover Paddestraat 13-15	50
2l	aanleg tweezijdige scheerhaag type 1 van Eenstijlige meidoorn op perceelgrens	langs toegangsweg Grauwzustersklooster	125
2m	aanplanting scheerhaag type 1 van Haagbeuk evenwijdig aan lindenbomenrij	ten oosten Paddestraat 24	55
3e	aanplanting scheerhaag type 1 van Haagbeuk evenwijdig aan lindenbomenrij	t.h.v. Paddestraat 24	20
4e	aanleg scheerhaag type 2 op perceelgrenzen rondom weiland	t.h.v. Paddestraat 37	225
5c	aanleg van een geleidelijk in een heg en vervolgens in een scheerhaag type 2 aflopende houtkant langs weerszijden van de weg	Wijngaardshaag	2 x 45
5e	aanleg knotbomenrij Haagbeuk en/of kaphaag type 3 op perceelgrens tussen akker en toegangsweg	t.h.v. Paddestraat 66	80
5f	aanleg scheerhaag type 1 met hoekbomen Haagbeuk langs hoekperceel	Paddestraat 72	40
5h	aanleg gemengde houtkant op perceelgrens tussen erf en akker	Paddestraat 89	50
6a	aanleg knotbomenrij Schiet- of Bindwilg of gemengde houtkant op perceelgrens tussen akker en toegangsweg	t.h.v. Paddestraat 88	95
6b	aanleg knotbomenrij Schiet- of Bindwilg met ruigtestrook doorheen akker	t.h.v. Paddestraat 101	120
7d	aanleg tweezijdige scheerhaag type 1 van Eenstijlige meidoorn langs toegangsweg	tussen Paddestraat 103 en 115	100
7f	aanleg gemengde houtkant of kaphaag type 3 op perceelgrens tussen erf en akker	Paddestraat 115	60

4.2.3.1. Beheer bomenrijen

Het beheer van de bomenrijen beperkt zich tot het opsnoeien van overhangende takken die de wegdoorgang hinderen evenals van afgescheurde of andere takken die de veiligheid van mens en verkeer in het gevaar brengen of die schade kunnen toebrengen aan bebouwing of weginfrastructuur. Het snoeien gebeurt bij voorkeur in de zomer - vooral wanneer het een vormsnoei betreft - na een jaarlijkse controle gedurende de winter (als de takkenstructuur goed zichtbaar is). Een veiligheids- of onderhoudssnoei kan ook in de winter plaatsvinden. Initieel wordt bij de jonge rijbeplantingen ook een jeugd- en begeleidingssnoei toegepast.

Enkel bij de Honingbomen (nr. 1 tot en met 6) wordt in de winter het vijfjaarlijks kandelaberen voortgezet en bij de knotwilgen (nr. 257 tot en met 262) wordt het zesjaarlijks knotten aangehouden.

4.2.3.2. Beheer houtkanten

De houtkanten krijgen een negenjaarlijks hakhoutbeheer waarbij het geheel van de houtkant wordt afgezet met uitzondering van de overstaanders die in de bomeninventaris zijn opgenomen. De drie wegbegeleidende houtkanten (nr. 18, 24 en 25) die deel uitmaken van het plangebied worden wel om beurten afgezet met een tussenperiode van 3 jaar (tabel 5.2) en waarbij houtkant 24 het eerst en houtkant 25 het laatst wordt afgezet.

4.2.3.3. Beheer hagen

De hagen die behoren tot de openbare eigendom worden maximaal tweemaal per jaar gesnoeid gedurende de groeiperiode. Enkel in uitzonderlijke gevallen wordt - bijvoorbeeld om veiligheidsredenen - een extra scheerbeurt voorzien.

Kaphagen volgen hetzelfde beheer als die van houtkanten (§ 4.2.3.2).

4.2.3.4. Beheer grasbermen

Het beheer van de grasbermen vormt een onderdeel van het bermbeheerplan dat momenteel (2014) door de dienst *Milieubeleidsplanning, -ondersteuning en Natuurontwikkeling* van de provincie Oost-Vlaanderen voor de stad Zottegem wordt opgemaakt. De adviezen hiervoor worden afgestemd op het voorliggend landschapsbeheerplan en er achteraf aan toegevoegd.

5. Uitvoeringsprogramma

5.1. Beheerregeling

Tabellen 5.1 en 5.2 geven een overzicht van de geplande inrichtingsvoorstellen en beheeringrepen en op de kaarten 13 en 14 worden ze gelokaliseerd. De inrichtingsmaatregelen zijn doorgaans eenmalig, waarna ze in opvolging daarvan een beheer (beplantingen) of onderhoud (infrastructuur) (kunnen) krijgen.

Voor de praktische uitvoering werd de weg in 12 zones ingedeeld en worden de woningnummers als referentiepunten aangeduid (kaart 15). De zones zijn:

- zone 1: *Romeins Plein* dit is de wegtoegang vanaf Paddestraat 1 tot Paddestraat 3
- zone 2: *archeologisch museum – Grauwzustersklooster* dit is vanaf Paddestraat 5 tot Paddestraat 24
- zone 3: *Schaliënhof* dit is vanaf Paddestraat 24 tot Paddestraat 32
- zone 4: Paddestraat 32 tot Paddestraat 46
- zone 5: *A la bonne esperance* dit is vanaf Paddestraat 46 tot en met Paddestraat 88
- zone 6: Paddestraat 89 tot Paddestraat 115
- zone 7: *gesloten hoeve* dit is vanaf het begin tot het einde van de perceelgrens van Paddestraat 115
- zone 8: perceelgrens Paddestraat 115 tot halfweg Kruis-Lieve-Heer
- zone 9: halfweg Paddestraat 115 tot Kruis-Lieve-Heer
- zone 10: *hoeve Galle* dit is vanaf Kruis-Lieve-Heer tot Paddestraat 148
- zone 11: *Knutsegem* dit is vanaf Paddestraat 148 tot perceelgrens Moriaan (Paddestraat 154)
- zone 12: *Moriaan* dit is vanaf perceelgrens Paddestraat 154 tot aan Zwalmbrug

5.2. Voorbereiding, uitvoering en opvolging

5.2.1. Voorbereiding

5.2.1.1. Overleg

De toepassing van het landschapsbeheerplan vereist een doordachte aanpak. Het herstel van de dreefstructuur wordt centraal gesteld, maar wordt vooral in het verstedelijkte deel van het wegtraject bemoeilijkt door een - soms onterechte - grondinname door derden. Dat maakt het noodzakelijk om vooraf alle betrokken grondeigenaren individueel te informeren over de geplande werken alvorens deze aan te vatten. Dit is zeker van toepassingen wanneer aanvullende werkzaamheden moeten plaatsvinden op private eigendommen.

Overtreders moeten op gepaste wijze benaderd worden en attent worden gemaakt op de onwettige situatie. Het juridisch afdwingen van een terreinherstel wordt gezien als een laatste stap in het herstelproces. Een onderscheid wordt gemaakt tussen onrechtmatige terreingebruikers die gebiedsverstorend werken (o.a. Paddestraat 15 en 146 – hoeve Galle), eigenaars die het bermbeheer in eigen handen nemen (o.a. twee eigenaren die de linden inkorten) en eigenaars die delen van de weg bij hun eigendom betrokken hebben.

Tabel 5.1: Inrichtings- (I), beheer- (B) en planningsmaatregelen (P) (kaart 4.1) – in *italic* staan de werkzaamheden die vallen buiten de openbare eigendom (W = te regelen via wetgevend kader); premies worden toegekend in kader landschapsbeheer (BL), monumentenbeheer (BM), beheer dorpsgezicht (DG) en/of door de provincie Oost-Vlaanderen (OVL). Voor de uitvoering van werkzaamheden op privégronden worden geen data van uitvoering aangeduid omdat deze niet bindend zijn.

ref N°	aard	maatregel	werkzaamheden	§	premie	jaar uitvoering
1	P	aansluiting Romeinse Plein	<i>ontsluitingsonderzoek</i>	4.1.3.1	BL	2016
2	I	herinrichting omgeving archeologisch museum Velzeke/Grauwzustersklooster	<i>a. aanplanting bomenrij Walnoot en meidoornscheerhaag type 1 langs museum</i> <i>b. aanplanting bomenrij Winterlinde en meidoornscheerhaag type 1 langs Paddestraat 13</i> <i>c. verspreide aanplanting van Winterlinde in verlengde bomenrij langs Paddestraat 13</i> <i>d. aanpassen verharding t.h.v. loods Paddestraat 15</i> <i>e. aanplanten brede houtkant langsheen toegangsweg erf Paddestraat 15</i> <i>f. vervangen exotenhaag door inheemse scheerhaag type 1 (tegenover museum)</i> <i>g. vervangen exotenhaag door inheemse scheerhaag type 1 (langs kloostertuin)</i> <i>h. aanplanting 2 hoekbomen (Zomereik) langs weerszijden centrale toegang</i> <i>i. aanpassen verharding (centrale) achteringang klooster</i> <i>j. aanplanting 2 hoekbomen (Zomereik) langs weerszijden zijtoegang</i> <i>k. aanpassen verharding (zijkant) achteringang klooster</i> <i>l. aanplanting scheerhaag type 1 langs weerszijden zijtoegangsweg</i> <i>m. aanplanting scheerhaag type 1 van Haagbeuk evenwijdig aan lindenbomenrij</i> <i>n. opruimen/landschappelijke integratie stortplaats binnenhof en achterkant hoeve Paddestraat 15</i> <i>o. plaatsen van beschermingspaaltjes</i> <i>p. opruimen/landschappelijke integratie stortplaats klooster</i>	4.1.4.1. 4.2.1. 4.2.2.	BL/DG BM/BL/DG BM/BL/DG BM/BL/DG DG DG DG DG BM/BL/DG DG BM/BL/DG DG BM/BL/DG privé (W) BM/BL/DG privé (W)	2015
	B	onderhoud bomenrij	<i>q. kandelaberen en vrijstellen Honingbomen</i>	4.2.3.1.	BM/BL	2015

			(vijjaarlijks)			
3	I	herinrichting omgeving Schaliënhof	a. aanplanting hoekbomen percelen Paddestraat 15-21-23 b. aanplanting bomenrij Winterlinde Paddestraat 25 c. aanpassen verharding Paddestraat 25-27 d. aanplanting bomenrij Winterlinde Paddestraat 27 e. herintegratie in wegbeplanting van lindenbomenrij langs Paddestraat 24 – aanleg haagbeukscheerhaag type 1	4.1.4.2.	BM/BL/DG BM/BL/DG BM/BL/DG BM/BL/DG	2014
4	I	dreefherstel en –versterking Paddestraat 33 - 45	a. aanplanting bomenrijen Winterlinde met scheerhaag type 1 langs weerszijden woning Paddestraat 37 b. verlenging lindenbomenrij + aanplant scheerhaag type 1 c. aanplanting individuele Winterlinden in verlengde nieuwe lindenbomenrij (Paddestraat 33 en 43) d. aanplanting individuele Winterlinden in verlengde bestaande lindenbomenrij (Paddestraat 40) e. <i>aanplanting scheerhaag type 2 rondom weiland</i>	4.2.1. 4.2.2.	BM/BL BM/BL BM/BL -	2014
5	I	aanplant holle wegen tussen Paddestraat 45 en 89	a. aanvullende beplanting houtkant 18 b. aanvullende beplanting houtkant 24 c. aanplanting houtkant en heg/scheerhaag in berm langs weerszijden weg Wijngaardshaag d. aanvullende beplanting houtkant 25 e. aanplanting knotbomenrij en/of kaphaag type 3 f. aanplanting scheerhaag type 1 met hoekbomen g. aanplanting 2 hoekbomen langs weerszijden zijoprit Paddestraat 89 h. aanplanting houtkant	4.1.3.2 4.1.3.3 4.2.1. 4.2.2.		2015
	B		a. hakhoutbeheer houtkant 18 b. hakhoutbeheer houtkant 24 c. hakhoutbeheer houtkant 25			> 2016
6	I	landschapsversterking beekvallei	a. aanplanting knotbomenrij of houtkant b. aanplanting knotbomenrij met ruigtestrook	4.2.1.	BM/BL -	2015
7	I	landschapsversterking gesloten hoeve Paddestraat 115	a. aanplanting nieuwe dreef met meidoornhaag langs hoevezijde b. kappen van drie bomen (nr. 137, 139 en 140) voor aanplanting nieuwe dreef (zie 7a) c. <i>uitbreiding boomgaard rondom hoeve</i>	4.1.4.3. 4.2.1. 4.2.2.	BM/BL BM/BL -	2014

			<i>d. aanplanting tweezijdige meidoornheg type 1 langs akkertoegang</i> <i>e. aanplanting hoogstamfruitbomen in tuinhoek Paddestraat 103</i> <i>f. aanplanting gemengde houtkant of kaphaag type 3 langs westkant hoeve</i> <i>g. aanplanting scheerhaag type 2 rondom weiland</i> <i>h. verwijderen/integreren schuilhoek in weiland</i>		- - - - privé	
8	I	dreefherstel tussen gesloten hoeve Paddestraat 115 en halfweg kruispunt Kruis-Lieve-Heer	a. kappen merendeel bomen b. heraanplanting dreef c. <i>aanplanting kaphaag type 3 of gemengde houtkant</i>	4.2.1.	BM/BL BM/BL	2014
9	I	dreefversterking tussen halfweg Paddestraat 115 en kruispunt Kruis-Lieve-Heer	a. aanvullende beplanting bomenrij b. herinrichting kruispunt Kruis-Lieve-Heer c. plaatsen van beschermingspaaltjes	4.1.3.4 4.2.1.	BM/BL BM/BL BM/BL	2014
10	I	dreefherstel tussen Kruis-Lieve-Heer en Knutsegemstraat	a. kappen merendeel bomen b. heraanplanting dreef c. herstel bermrand met halfharde verharding	4.2.1.	BM/BL BM/BL BM/BL	2014 2015
	I	landschapsinpassing erf hoeve Galle	d. aanplanting bomen- en struikengroep voor loods e. aanpassen verharding t.h.v. loods f. aanpassen verharding langs weg vanaf loods tot Paddestraat 146A g. <i>schermbeplanting rond hoeve</i>	4.1.4.4. 4.2.2.	BM/BL BM/BL BM/BL OVL	2014
	P		<i>i. opmaak en uitvoering landschapsbedrijfsplan voor landschappelijke integratie hoeve</i>		OVL	2015
11	I	dreefherstel tussen Knutsegemstraat en Zwalmbrug (Borstekouterstraat) & herinrichting kruispunt Knutsegemstraat	a. kappen merendeel bomen b. heraanplanting dreef c. <i>aanplanting groep Bindwilg (hakhout) met enkele (knot)linden rond oude molenlocatie</i>	4.1.3.5. 4.2.1.	BM/BL BM/BL OVL/privé	2014
	I	landschapsinpassing erf manege en paardenfokkerij Epona	d. <i>aanplanting scheerhaag type 1 op perceelscheiding</i> e. <i>verspreide aanplanting solitaire bomen op parking</i> f. aanpassen verharding toegang parking g. <i>uitrasteren beekoever</i>	4.1.4.5. 4.2.2.	OVL OVL BM/BL privé (W)	2015
	P		<i>h. opmaak en uitvoering landschapsbedrijfsplan voor landschappelijke integratie hoeve</i>		OVL	2015
12	I	landschapsversterking Moriaan	a. kappen merendeel bomen b. heraanplanting dreef c. aanleg meidoornscheerhaag type 2 op perceelgrens d. <i>aanleg tweezijdige meidoornscheerhaag type 2 of</i>	4.1.4.6. 4.2.1. 4.2.2.	BM/BL BM/BL BM/BL DG	2014

			<i>knotbomenrij langs toegangsweg</i> <i>e. aanpassen deel verharding voormalige parking</i> <i>f. aanplanten enkele hoogstamfruitbomen</i> <i>g. aanplanten kleine gemengde bomengroep in hoek perceel</i> <i>h. verwijderen betonplaten en aanplanting meidoornscheerhaag type 1</i> <i>i. aanvullende aanplanting meidoornscheerhaag type 1</i>		BM/BL DG OVL DG BM/BL/DG	
	I	aansluiting Borstekouterstraat	<i>j. aanplanting hakhoutbosje aansluitend op Zwalmbrug</i>	4.1.3.6	OVL	2016
	B		<i>k. knotten knotwilgen (zesjaarlijks)</i>	4.2.3.1.	privé	

5.2.1.2. Betoelaging

Voor de uitvoering en het onderhoud/beheer van een groot aantal voorstellen uit het landschapsbeheerplan kan de gemeente beroep doen op een financiële betoelaging die verschilt naargelang het subsidiesysteem (§ 6.1). Dit veronderstelt dat nog een aanvraag wordt ingediend met referentie naar het beheerplan en dat verantwoording over de goede uitvoering ervan tegenover de betoelagende overheid wordt afgelegd.

5.2.2. Uitvoering

Het initiatief voor de realisatie van het plan ligt bij de *stad Zottegem*. De stad zelf kan evenwel niet voor alle in het plan vermelde voorstellen instaan en zal daarvoor bijstand moeten zoeken bij andere partijen. Belangrijk is evenwel de rol van de stad om hiertoe de nodige initiatieven te introduceren en op te volgen, zodanig dat deze naderhand ook toepassing krijgen. Dit kan door financiële ondersteuning maar ook door een overleg met mogelijke partners in te leiden en logistiek of administratief te ondersteunen.

5.2.2.1. Ondersteuning derden

Het feit dat de *stad Zottegem* verantwoordelijk is voor de uitvoering van het landschapsbeheerplan sluit niet uit dat ook andere overheidsinstanties, organisaties en privé-eigenaren bij de uitvoering betrokken worden en kunnen worden aangespoord om eigen initiatieven te ontwikkelen.

In het kader van een landschapsherstel in de Molenbeekvallei kan men een land(her)inrichting op privégronden introduceren bij grondeigenaren/-gebruikers door deze te informeren over de mogelijkheden. Zo biedt de *provincie Oost-Vlaanderen* de mogelijkheid om een landschapsbedrijfsplan op te maken en de uitvoering daarvan financieel te ondersteunen. De landbouwbedrijven die hiervoor in aanmerking komen zijn de hoeve Galle (Paddestraat 146) en de paardenfokkerij *Epona* (Paddestraat 152). Tegelijk kunnen de diverse overheden ook andere privé-initiatieven (financieel) aanmoedigen en/of logistiek ondersteunen o.a. via de reeds bestaande gemeentelijke subsidie voor aanleg en onderhoud van kleine landschapselementen. Belangrijke landschappelijke bijdragen kunnen geleverd worden door de eigenaar van de gesloten hoeve (Paddestraat 115) en de beheerder van het Grauwzustersklooster.

De *dienst Integraal Waterbeleid* van de *provincie Oost-Vlaanderen* draagt ook de verantwoordelijkheid over het beheer van de Molenbeek. In het benedenstroomse gedeelte is door hen te bekijken op welke wijze de beekoevers tegen tred kunnen beveiligd worden. Het provinciaal reglement van 20 juni 2012 betreffende de subsidiëring van projecten gerelateerd aan waterlopen van 2de en 3de categorie uitgevoerd door polders, watering, gemeenten of erkende terreinbeherende natuurverenigingen biedt hiertoe een aantal mogelijkheden. De verdere uitwerking daarvan valt evenwel buiten het opzet van het landschapsbeheerplan.

Voor de recreatieve en toeristische ontwikkeling en uitbouw (o.a. rond Ruddershove) kan door de *stad Zottegem* steun worden gezocht bij derde partijen zoals de *provincie Oost-Vlaanderen* (archeologisch museum Velzeke) en *Toerisme Vlaanderen* of de regionale toeristische organisaties. De *stad Zottegem* kan ook aanvullende initiatieven nemen bv. voor de herinrichting van het Romeins Plein en al dan niet gekoppeld aan de opmaak van een herwaarderingsplan voor het dorpsgezicht “Grauwzustersklooster en Schaliënhof met onmiddellijke omgeving” in Velzeke.

Voor beheer en uitvoering kan ook beroep worden gedaan op het Landschapsteam van het *Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen* (RLVA).

5.2.3. Opvolging

5.2.3.1. Juridische inbedding

Om een goede uitvoering nu en in de toekomst te verzekeren is een bijsturing van het juridisch instrumentarium noodzakelijk (§ 3.2.2.1). Dit kan het best door een aanpassing van de gemeentelijke stedenbouwkundige voorschriften (§ 3.2.2.2).

In het geval van de Paddestraat kunnen volgende voorwaarden worden opgelegd:

1. Bestaande gebiedseigen beplantingen die bestaan uit inheemse bomen en struiken of behoren tot de historische landschapsstructuur, mogen niet worden gerooid of moeten door eenzelfde aanplanting worden vervangen indien het verwijderen ervan noodzakelijk is.
2. Gebiedsvreemde tuinbeplantingen, die vallen binnen de rooilijn van de weg moeten worden verwijderd of (desgewenst) worden vervangen door een gebiedseigen beplanting (§ 4.2.1 en 4.2.2).
3. Nieuwe aanplantingen die vallen binnen de rooilijn of aansluiten op de weg moeten qua samenstelling en structuur beantwoorden aan de richtlijnen terzake zoals omschreven in § 4.1.3.
4. Beeldverstorende (infra)structuren en verhardingen moeten bij heraanleg worden verwijderd of vervangen door materialen die aansluiten op het landschapsbeeld van de weg (§ 4.1.1). Stapelplaatsen en zichtverstorende bouwsels en elementen moeten landschappelijk worden ingepast.
5. Ingrepen die vallen binnen de rooilijn van de weg kunnen enkel op aangeven van de gemeente of door de gemeente zelf worden uitgevoerd.

Omdat momenteel reeds een aantal vergunde werken lopen is het nuttig de lopende vergunningen te screenen op de voorstellen van het landschapsbeheerplan en ze zo nodig en zo mogelijk bij te sturen (o.a. omheining tuin Paddestraat 72 en tuininrichting Moriaan).

5.2.3.2. Opvolging van beplantingen

Na uitvoering van aanplantingen wordt een nauwgezette opvolging van de beplantingen vooropgesteld, zodanig dat snel en tijdig kan worden ingeboet wanneer sterfte van plantmateriaal – in het bijzonder in bomenrijen – optreedt. Zo voorkomt men dat er naderhand een groeiachterstand optreedt tussen individuele bomen. In het verleden is ook gebleken dat door aanrijding of kwaadwillig opzet bomen beschadigd geraken en/of verdwijnen. In voorkomend geval kan best snel en consequent worden opgetreden door deze onmiddellijk te vervangen en zo nodig verbaliserend op te treden.

6. Ondersteuningsmogelijkheden

6.1. Subsidiëring

Tabel 6.1 vermeldt de inrichtingsvoorstellen en beheeringrepen die voor subsidiëring door een hogere overheid, met name vanwege het agentschap *Onroerend Erfgoed* (Oost-Vlaanderen) van de *Vlaamse overheid*, in aanmerking komen. Bepaalde financiële tussenkomsten zijn eenmalig en betreffen de (her)aanleg van de Paddestraat. Daarnaast zijn ook middelen voorzien voor onderhoud en beheer van de weg en de wegbegeleidende elementen. De financiële tussenkomsten beperken zich tot de handelingen die betrekking hebben op de delen waarop een bescherming berust. Deze kunnen verschillen naargelang het beschermingsstatuut. Omdat het plangebied diverse beschermingsstatuten omvat (§ 1.4), wordt hierin een onderscheid gemaakt. Hieronder worden de verschillende premiestelsels opgesomd en kort toegelicht (situatie 2013). Deze kunnen echter veranderen. De meest actuele informatie over de verschillende premies is terug te vinden op de [website van Onroerend Erfgoed](#). Kaart 2 toont op welke onderdelen van de Paddestraat en haar omgeving elk van de premies van toepassing zijn.

De premies mogen desgevallend gecombineerd worden met andere toelagen, maar de gezamenlijke overheidsbijdragen mogen nooit de volledige kostprijs van de geplande werken overschrijden.

Naast de subsidiëring door het agentschap zijn er nog een aantal andere subsidiëringmogelijkheden voor individuele eigenaars, nl.

- Subsidie voor erfbeplanting en landschapsintegratie (Provincie Oost-Vlaanderen).

6.1.1. Premies voor beschermde monumenten

Alle werken die het herstel of de instandhouding van een beschermd monument beogen komen voor subsidie in aanmerking voor zover die een bepaald bedrag niet overschrijden. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen een restauratie- en een onderhoudspremie.

6.1.1.1. Restauratiepremie

Voor werken aan een monument kan een eigenaar uit de openbare sector een restauratiepremie aanvragen. Deze dient om het monument terug in zijn oorspronkelijke (ongehavende) staat te brengen. In het geval van de Paddestraat komen de volgende restauratiewerkzaamheden daarvoor in aanmerking:

- de beveiliging en de stabiliteit van de weg;
- de toegankelijkheid en bereikbaarheid van de weg met het oog op zijn instandhouding en onderhoud;
- het herstel of de vervanging van nog aanwezige waardevolle elementen van de weg;
- het opnieuw aanbrengen van niet meer aanwezige waardevolle elementen voor zover de historische aanwezigheid en karakter ervan kan worden aangetoond;
- het verwijderen van storende elementen en onoordeelkundig uitgevoerde ingrepen.

De Vlaamse overheid komt steeds voor 80% tussen in de gemaakte kosten. De overige 20% wordt door de gemeente gedragen. Voor de berekening van de restauratiepremie is een gedetailleerde kostenraming (incl. BTW) nodig. De werken bedragen minimaal 2.500 euro en

maximaal 60.500 euro (excl. BTW). Voor de premieberekening is ook van belang of de werken door de gemeente zelf worden uitgevoerd of door een aannemer.

[Meer informatie op de website van Onroerend Erfgoed.](#)

6.1.1.2. Onderhoudspremie

De onderhoudspremie dient om de inspanningen te ondersteunen die men levert om het monument in een goede staat te behouden. Ze dient voor kleinere beheer- en onderhoudswerken. Openbare besturen kunnen enkel een premie krijgen voor ZEN-monumenten (= Zonder Economisch Nut), zoals in de Paddestraat het geval is.

Werken aan de weg komen niet in aanmerking voor ZEN want een weg heeft een economisch nut. Of de bomen in aanmerking komen voor ZEN, wordt intern door het agentschap per aanvraag afzonderlijk beoordeeld. In het geval van de Paddestraat komen enkel de volgende onderhoudswerkzaamheden in aanmerking:

- onderhoud, herstel en beheer van laanbeplantingen, bomenrijen, bomen- en heestergroepen, solitaire bomen en struiken, hagen, borders en perken;
- onderhoud, herstel en beheer van kleine landschapselementen;
- onderhoud, herstel en beheer van houtige beplantingen en open vegetatietypen;
- onderhoud, herstel en beheer van aarden wallen en dijken;
- snoeien, knotten, leiden en verzorgen van bomen, struiken en hagen;
- uitvoering van andere werkzaamheden met het oog op het voorkomen van de ontwaarding en op de instandhouding en het onderhoud.

De Vlaamse overheid komt steeds voor 40% (monumenten) of 80% (ZEN-monumenten) tussen in de gemaakte kosten. De overige 20% of 60% wordt door de gemeente gedragen. Voor de berekening van de onderhoudspremie is een gedetailleerde kostenraming (incl. BTW) nodig. De werken bedragen minimaal 1.000 euro en maximaal 30.000 euro (excl. BTW). Voor de premieberekening is ook van belang of de werken door de gemeente zelf worden uitgevoerd of door een aannemer.

[Meer informatie op de website van Onroerend Erfgoed.](#)

6.1.2. Premies voor beschermde landschappen

De Vlaamse overheid voorziet in twee premies om werken in een beschermd landschap uit te voeren: de onderhoudspremie en de landschapspremie.

De tabel 6.1 geeft een overzicht van de werkzaamheden die voor een premie in aanmerking komen. De individuele ingrepen zijn talrijk en terug te vinden in een [overzichtslijst](#) (bijlage 6). De lijst vermeld eveneens de hoogte van de financiële tussenkomsten. We merken evenwel op dat met het nieuw erfgoeddecreet, dat vanaf 1 januari 2015 in werking treedt, er heel wat aan de premiestelsels verandert. Enige voorzichtigheid is daarom geboden bij de aangeduide percentages.

6.1.2.1. Onderhoudspremie

De onderhoudspremie is bedoeld om het landschap in stand te houden en te onderhouden. Meestal dient deze om relatief kleine beheer- en onderhoudswerken te bekostigen.

[Meer informatie op de website van Onroerend Erfgoed.](#)

6.1.2.2. Landschapspremie

Met de landschapspremie gaat men een stap verder en kan men naast instandhoudings- en onderhoudswerken ook aanspraak maken op een premie voor het uitvoeren van alle herstellen verbeteringswerken en voor ontsluitings-, onderzoeks- en voorlichtingswerken voor zover die zijn opgenomen in een goedgekeurd landschapsbeheerplan. Werken die met de financiële bijdrage aan de regionale landschappen voor algemene landschapszorg worden uitgevoerd, komen niet in aanmerking voor deze premie. De landschapspremie bedraagt 70% van de kostprijs met een minimum van 500 euro. Voor ontsluitings-, onderzoeks- en voorlichtingswerken bedraagt de landschapspremie 20%.

Voor de berekening van de restauratiepremie is eerst een gedetailleerde kostenraming (incl. BTW) nodig. Bij de berekening van de premie wordt de raming met 10% verhoogt voor de financiering van de algemene werkingskosten. Indien de gemeente de werken zelf uitvoert, krijgt ze een forfaitaire tegemoetkoming.

[Meer informatie op de website van Onroerend Erfgoed.](#)

Tabel 6.1: Werkzaamheden die in aanmerking komen voor een landschapspremie (LP) en/of onderhoudspremie (OP)

WERKZAAMHEDEN	LP	OP
onderhouds- en instandhoudingswerkzaamheden buiten het landschapsbeheerplan		
het onderhoud en de instandhouding van constructies en structuren in het beschermd landschap, zoals bruggen, duikers, stuwen, kenmerkende structuren van het afwateringsnet, taluds, oude wegen, hekken, veldkapellen, hoevegebouwen, stallingen en andere constructies die van belang zijn voor de waarde van het beschermd landschap;	x	x
het onderhoud en de instandhouding van tuin- en parkstructuren, zoals grachten, vijvers en waterbekkens, waterlopen, duikers, beschoeiingen, taluds, wegen en paden, laanbepantingen, bomenrijen, bomen- en heestergroepen, solitaire bomen en struiken, hagen, loofgangen, borders en perken, bruggetjes, tuin- en kaaimuren, schuttingen, hekken, pergola's, prieeltjes, tuin- en parkornamentiek en tuin- en parkmeubilair, voor zover zij van wezenlijk belang zijn voor de historische en esthetische waarde van het beschermd landschap;	x	x
de ontslibbing, het onderhoud en de instandhouding van waterpartijen, zoals vijvers, walgrachten, grachten en greppels, en eventueel de afvoer van het vrijgekomen materiaal, voor zover dat van belang is voor de natuurwetenschappelijke of historische waarde van het beschermd landschap;	x	x
het onderhoud en de instandhouding van kleine landschapselementen;	x	x
het onderhoud en de instandhouding van de beplantingen op percelen met een houtige begroeiing, zoals parkbossen, hakhout- en middelhoutbestanden, struwelen;	x	x
het onderhoud en de instandhouding van open vegetatietypen, zoals historisch permanent grasland, of heide, onder meer door begrazen, maaien, plaggen, met inbegrip van de afvoer van maaisel en plaggen, het plaatsen van veekeringen en schuilhokken;	x	x
het onderhoud en de instandhouding van aarden wallen en dijken, voor zover die bepalend zijn voor de esthetische en historische waarde van het beschermd landschap;	x	x
het snoeien, knotten, leiden en verzorgen van bomen, struiken en hagen;	x	x
het opruimen van niet-verkoopbare delen van bomen, zoals het takhout en de boomstronken, in het kader van middel- en hakhoutbeheer en van omvormingsbeheer en in parkbossen;	x	x
het onderhoud en de instandhouding van constructies en infrastructuur, zoals paden, afsluitingen, voorlichtingsborden, overstapjes en brugjes die nodig zijn voor ontsluitings-, onderzoeks- en voorlichtingswerkzaamheden;	x	x
het onderhoud en de instandhouding van een kleinschalige waterzuiveringsinstallatie met een capaciteit die kleiner is dan 20 IE;	x	x
het onderhoud en de instandhouding van weginfrastructuur ten behoeve van landschapsbeheer;	x	
het onderhoud en de instandhouding van wegaanpassingen ten behoeve van de fauna die medebepalend is voor de natuurwetenschappelijke waarde van het beschermd landschap;	x	x
het bouwen of plaatsen van een kleinschalige opslagplaats voor gereedschap dat nodig is voor instandhoudings- en onderhoudswerkzaamheden;	x	x

andere werkzaamheden in het kader van een beheer met het oog op het voorkomen van ontwaarding en op de instandhouding en het onderhoud van het geheel of een deel van het beschermde landschap;	x	x
herstel- en verbeteringswerkzaamheden vermeld in een landschapsbeheersplan		
het herstellen en verbeteren van constructies en structuren in het beschermde landschap, zoals bruggen, duikers, stuwen, kenmerkende structuren van het afwateringsnet, taluds, oude wegen, hekken, veldkapellen, hoevegebouwen, stallingen en andere constructies die van belang zijn voor de waarde van het beschermde landschap;	x	
het herstellen en verbeteren van tuin- en parkstructuren, zoals grachten, vijvers en waterbekkens, waterlopen, duikers, beschoeiingen, taluds, wegen en paden, laanbeplantingen, bomenrijen, bomen- en heestergroepen, solitaire bomen en struiken, hagen, loofgangen, borders en perken, bruggetjes, tuin- en kaaimuren, schuttingen, hekken, pergola's, prieltjes, tuin- en parkornamentiek en tuin- en parkmeubilair, voor zover zij van wezenlijk belang zijn voor de historische en esthetische waarde van het beschermde landschap;	x	
het heraanleggen, herstellen en verbeteren van waterpartijen, zoals vijvers, walgrachten en grachten, en eventueel de afvoer van het vrijgekomen materiaal, voor zover dat van belang is voor de waarde van het beschermde landschap;	x	
het herstellen en verbeteren van de waterbeheersing en van de bodemstabiliteit, zoals het plaatsen van stuwen, beschoeiingen voor het herstel van de waterhuishouding. Herprofielingswerken zijn niet inbegrepen;	x	
het herstellen en verbeteren van kleine landschapselementen;	x	
het herstellen en verbeteren van de beplantingen op percelen met een houtige begroeiing, zoals parkbossen, hakhout- en middelhoutbestanden en struwelen;	x	
het verwijderen en bestrijden van met de waarde van het landschap onverenigbare houtige begroeiing, onder meer door bramen en duindoorn en niet-streekgebonden soorten, zoals Amerikaanse vogelkers, te kappen en te rooien;	x	
het herstellen en verbeteren van open vegetatietypen, zoals historisch permanente graslanden of heide;	x	
het herstellen en verbeteren van structuurkenmerken van waterlopen, onder meer door meandering, oeverherstel;	x	
het herstellen en verbeteren van aarden wallen en dijken, voor zover die bepalend zijn voor de esthetische en historische waarde van het beschermde landschap;	x	
het opruimen en verwijderen van storende elementen, zoals weekendverblijven, caravans, door derden gestort materiaal;	x	
het pluggen en afvoeren van plaggen, zoals het afsteken van zoden voor graslandbeheer in functie van het herstellen van historisch permanent grasland en voor heidebeheer;	x	
het herstellen en verbeteren van de waterkwaliteit door de aanleg van een kleinschalige waterzuiveringsinstallatie met een capaciteit die kleiner is dan 20 IE;	x	
het aanpassen van wegen voor landschapsbeheer, zoals het maken van paddentunnels, het aanbrengen van wildrasters, verkeersdrempels;	x	
andere werkzaamheden met het oog op het herstel en de verbetering van het geheel of een deel van het beschermde landschap;	x	
ontsluitings-, onderzoeks- en voorlichtingswerkzaamheden vermeld in een landschapsbeheersplan		
het plaatsen van infrastructuur, zoals rasters, afsluitingen, overstapjes, brugjes, slagbomen, draaibomen;	x	
het aanleggen van paden en wegen, zoals knuppelpaden, exploitatiewegen, wandelpaden, leerpaden;	x	
het plaatsen van constructies, zoals observatie- en schuilhutten, rustbanken, vuilnisbakken;	x	
het plaatsen van voorlichtingsborden;	x	
het oprichten van kleinschalige educatieve voorzieningen;	x	
het maken van kleinschalige niet verharde parkeerplaatsen;	x	
andere werkzaamheden met het oog op een gepaste ontsluiting van het geheel of een deel van het beschermde landschap of met het oog op een deskundig onderzoek van of voorlichting over het geheel of een deel van het beschermde landschap.	x	

6.1.3. Premies voor erfbeplanting en landschapsintegratie

De Provinciale Landbouwkamer voor Oost-Vlaanderen voorziet een tussenkomst voor het aanleggen van erfbeplanting en landschapsintegratie en voor natuurlijke waterzuiveringssystemen op land- en tuinbouwbedrijven.

De toelage bedraagt maximum 250 euro voor erfbeplanting en landschapsintegratie en 200 euro voor natuurlijke zuiveringssystemen van afvalwater.

[Meer informatie op de website van de provincie Oost-Vlaanderen.](#)

6.1.4. Hulp bij de opmaak van een landschapsbedrijfsplan

Land- en tuinbouwers kunnen gratis bij de *provincie Oost-Vlaanderen* terecht voor het opstellen van een landschapsbedrijfsplan. Dergelijk plan geeft aan hoe een land- of tuinbouwbedrijf zijn relatie met het omliggende landschap kan versterken. Het wordt in overleg met de bedrijfsleider opgemaakt en houdt ook rekening met bedrijfsorganisatie, cultuurgeschiedenis en biodiversiteit.

[Meer informatie op de website van de provincie Oost-Vlaanderen.](#)

6.1.5. Beheerovereenkomsten

Land- en tuinbouwers kunnen met de *Vlaamse Landmaatschappij (VLM)* een overeenkomst afsluiten voor een natuurgericht(er) beheer van hun landbouwgronden en voor de aanleg en het onderhoud van kleine landschapselementen. Een beheerovereenkomst bestaat uit één of meerdere beheerpakketten. In ruil voor de uitvoering van de maatregelen krijgen ze een bepaalde vergoeding.

[Meer informatie op de website van de Vlaamse Landmaatschappij.](#)

6.1.6. Subsidie voor aanleg en onderhoud van KLE's

De stad Zottegem heeft een subsidieregeling die inwoners van de stad de financiële mogelijkheid biedt om punt- en lijnvormige kleine landschapselementen, zoals hagen/heggen, (knot)bomenrijen, houtkanten, hoogstamboomgaarden en poelen aan te leggen en te onderhouden (bijlage 8 - versie 2013). Het verkrijgen van de subsidie is inkomensafhankelijk en geldt enkel voor gronden die gelegen zijn binnen of grenzen aan het landelijk gebied of aan percelen met een agrarisch bodemgebruik (akkers, weiland, boomgaarden) met uitzondering van de 50m woonzone van bebouwde percelen. De toelage kan enkel worden gebruikt voor de aankoop van plantsoen en voor het onderhoud binnen bepaalde termijnen.

[Meer informatie op de website van de stad Zottegem.](#)

6.2. Logistieke en financiële ondersteuning

6.2.1. Landschapsteam Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen

De stad Zottegem participeert in het *Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen (RLVA)* en kan - evenals particulieren - voor werken aan landschapszorg en klein historisch erfgoed buiten het beschermd landschap beroep doen op het Landschapsteam van het RLVA. Projecten die vallen binnen de grens van een ankerplaats of relictzone krijgen daarbij voorrang. Het agentschap Onroerend Erfgoed van de Vlaamse overheid draagt tot 70% van de kosten. Dit percentage is evenwel afhankelijk van de totale kostprijs van de werken.

[Meer informatie op de website van het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen.](#)

Literatuurlijst

Baillieul, B. (1972). *De aanleg van steenwegen rond Antwerpen tijdens het Oostenrijks bewind (1715-1794)*. Licentiaatsverhandeling Rijksuniversiteit Gent (onuitgegeven).

D'Huyvetter C., de Longie B. & Eeman M. (met medewerking van **Linters A.**) (1978). *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Provincie Oost-Vlaanderen, Arrondissement Aalst, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 5N2 (H-Z), Brussel - Gent*.

Fustier, P. (1968). *La route*. A.&J. Picard, Paris.

Genicot, L. (1944). *Etudes sur la construction des routes en Belgique*. Bulletin de l'Institut de recherches économiques et sociales de l'université de Louvain X (1944) p. 421-451 en XII (1946) p. 495-559.

Gysels, H. (met medewerking van **Bacckaert, J., Beenhakker, A.J. & Caspers, T.**) (1993). *De landschappen van Vlaanderen en zuidelijk Nederland*. Garant, Leuven/Apeldoorn.

Haerynck, S. (2013). *Steenweg op Kortrijk. Aanleg van de steenweg*. Historische Bronnen Brugge. url: www.historischebronnenbrugge.be Steenweg op Kortrijk > Duiding > Aanleg van de steenweg

Joye, T., Ramaekers, J., Van Herp, P., De Wael, J., Geerts, P. & Schauvliege, M. (2008). *Technisch vademecum bomen*. Agentschap voor Natuur en Bos (ANB)

Lamarcq, D. (1993). *Over de keien van Vlaanderen. Een bijdrage tot de bestratingsgeschiedenis*. Zottegems genootschap voor geschiedenis en aardrijkskunde. Handeling VI. p. 35-45.

Rogge, M. (1971). *Een bijdrage tot de studie van het Gallo-Romeins wegennet in de streek tussen Schelde en Dender*. Helinium XI. p. 124-149.

Van de Wall, R. (2007). *Bouwen voor een onbekende toekomst. De totstandkoming van het Belgische autosnelwegennet (1935-1989)*. Licentiaatsverhandeling Katholieke Universiteit Leuven, Departement Geschiedenis (onuitgegeven) – online versie van deze verhandeling op Wegen-Routes.be

Van der Linden G. (1994). *Kasseiwegen in de Vlaamse Ardennen. Zeldzaam edelgesteente*. Monumenten, Landschappen en Archeologie 13/2. p. 8-23.

Van Durme, L. (1993). *Het Velzeeks rondemonument: de Paddestraat*. Zottegems genootschap voor geschiedenis en aardrijkskunde. Handeling VI. p. 29-33.

Van Nuffel, S. (2000). *De landschapskenmerkenkaart Oost-Vlaanderen. Landschapszorg in Vlaanderen. Aanvullende inventaris van de ruimtelijke landschapskenmerken van bovenlokaal belang*. Georeto i.s.m. Aeolus i.o. Administratie ROHM – afdeling Monumenten en Landschappen.

Kaartenoverzicht

De kaarten zijn opgenomen in een afzonderlijke kaartenbundel.

<i>Kaart 1.</i>	Situering
<i>Kaart 2.</i>	Afbakening beschermd landschap en andere beschermingsstatuten
<i>Kaart 3.</i>	Kadastraal plan met aanduiding van de openbare eigendommen
<i>Kaart 4.</i>	Atlas van de Buurtwegen
<i>Kaart 5.</i>	Ligging binnen het gewestplan
<i>Kaart 6.</i>	Landschapsatlas en erfgoedelementen
<i>Kaart 7.</i>	Bomenrijen en andere houtige landschapselementen
<i>Kaart 8.</i>	Bermtypen, -structuur en -breedte en perceeltoegangen
<i>Kaart 9.</i>	Topografie en grondgebruik
<i>Kaart 10.</i>	Recreatieve routes en voorzieningen
<i>Kaart 11.</i>	Nutsvoorzieningen
<i>Kaart 12.</i>	Knelpunten
<i>Kaart 13.</i>	Inrichtingsvoorstellen
<i>Kaart 14.</i>	Beheer
<i>Kaart 15.</i>	Zonering en huisnummers

driekwart GROEN

CREATIEVE CONCEPTEN VOOR NATUUR EN LANDSCHAP

Zottegemstraat 2 B-9688 Maarkedal (Schorisse) tel./fax: 055 45 66 10

info@driekwartgroen.be www.driekwartGROEN.be